

Ünnep, lehetőség, kötelesség

A címben szereplő három szó a keresztyén ember missziós feladatának meghatározói. A városmissziós hét mindenek előtt ünnep volt. Alkalom, amelyen keresztül megmutathattuk magunkat másoknak. Ilyenkor az ember szereti legszebb értékeit magára ölteni. Városszerte megszámlálhatatlan program zajlott. Plébániánkon is mindennap bőven részesülhettünk a különböző csoportok kincseiből. Jó volt látni, felfedezni azokat az értékeket, amelyekre oly sokszor nem is figyelünk oda, pedig közöttünk, bennünk vannak. Gyerekek, fiatalok, AKTK, caritas, pont, családok, iskola, óvoda, művészek, csöndesen imádkozó emberek hozták el és tették a közös asztalra ajándékaikat. Valóban ünnep volt.

A lehetőség sokirányú. Elsősorban arra szól, hogy önmagunkba tekintünk. A külső programok mögött meglássuk azt a lelkiületet, amely vezet bennünket a tanúságtételben. A misszió mindenek előtt lehetőség, saját megtérésünkre. Ha ez nem valósul meg bennünk, csak programokat szerveztünk, múltó előadások részesei voltunk. Hogyan is tudnánk Isten igazi arcát megmutatni másoknak akkor, ha mi magunk nem látjuk azt. Jézus azt mondta: „Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent” (Mt 5,8). A megtérés az Istent látó és Isten ragyogását közvetítő csöndes boldogság. Nem külső öröm, hanem belső béke, mely Istenben gyökerezik, ezért maradandó és nem a hangulatok függvénye. A misszió lehetőség arra, hogy jobban megismerjük egymást. Hogy az egymás mellett álló vagy ülő emberek, közösséget alkossanak a templomban. Ennek a közösségnek nem nézetazonosság, vagy szimpátia az alapja, hanem Jézus Krisztus, az Isten Fia. Ez a tanúságtétel második lépése. Nem idegenként, hanem testvérként élni a közösséget. Jézus is kettessel küldte az apostolokat misszióba, mert egy ember önmagában semmiről sem tanúskodik. Lehetőség egymás megtalálására, a nagyobb közös felelősségre egymásért. És lehetőség mások megszólítására, meghívására. Talentumaink kamatoztatására. Nem agitációra, hanem értékeink, eszközeink és végső célunk megmutatására. Az embereket érdekli, mi a boldogság titka. A mulandó értékekkel mások is rendelkeznek. Talán bőségesebben is mint a hívő emberek. A mi lehetőségünk, esélyünk az örök értékek megélése és megmutatása. Ez csak a miénk, amelyet rajtunk keresztül akar oda ajándékozni Isten másoknak. Ezt mondja így a próféta: „Reményt és jövőt adok nektek” (Jer 29,11).

Az ünnep elmúlik, a lehetőség adott, a kötelesség pedig a hétköznapiak szépsége, veritéke és boldogsága. Az ünnep tanít, a lehetőség utat és alkalmat nyit, a kötelesség csöndesen dolgozik. Örökkévalóvá teszi azt, ami a pillanatok mulandóságában fényesen ragyog. Most kezdődik. Amit ünnepeltünk a misszióshéten, azt élnünk kell a hétköznapiakban. Nagyobb hűséggel, több alázattal és elkötelezettséggel. Segítsen ebben mindnyájunkat a kegyelem, mely a szeretet által tevékeny.

Antal atya

Naptári programok:

- szeptember 30. vasárnap: templombúcsú; délelőtt 11 órakor ünnepi szentmisét és szentbeszédet mond: dr. Takács Nándor püspök úr.
- október 1-től, hétfőtől az esti szentmisék 6 órakor kezdődnek
- október 1. hétfő: első, ünnepélyes rózsafüzér este negyed 6-kor
- október 5. péntek: templomunk felszentelésének 66. évfordulója,
- október 15. hétfő: szentségimádási nap reggel fél 8-tól este 6-ig
- október 21. vasárnap: országos gyűjtés a missziók javára
- októberben minden este fél 6 órától rózsafüzér
- október 31. szerda: utolsó, ünnepélyes rózsafüzér este negyed 6-tól
- november 1. csütörtök: Mindenszentek ünnepe, az esti szentmise után halottak esti ájtatosság
- november 2. péntek: Halottak napja, az esti szentmisét Albertfalva elhunytjaiért ajánljuk fel
- november 18. vasárnap: országos gyűjtés a Karitás megsegítésére
- december 1. szombat: elsőszombati rózsafüzér ima dr. Erdő Péter bíboros úr vezetésével
- december 8. 15. 22. szombat esti szentmisékben ádventi elmélkedések és gyertyagyűjtés,
- december 3-tól, hétfőtől „Rorate” misék reggel fél 7-kor, majd közös Reggeli Dicséret

Állandó programok:

- első péntek: szentmisek előtt fél órával gyóntatás, napközben betegek látogatása, este 9 órától virrasztó Taize-i imaóra, alatta gyónási lehetőség
  - első szombat: este negyed 6-kor közös rózsafüzér a családokért és a magyar ifjúságért
  - első vasárnap: délután 4 órától csöndes szentségimádás; 5 órától közös szentóra
  - második csütörtök: karizmatikus imaóra este 8 órától
  - szombatonként: reggel 6.40-től Reggeli Dicséret imádkozása a templomban
  - október hónaptól: minden pénteken 18.30-19.15 Biblia óra felnőtteknek a templomban.
- Téma: Szent Pál apostol Korintusiakhoz írt első levele

Plébániai hittanórák rendje	
Általános iskola alsó tagozat	szerda 16.00-16.45
Általános iskola felső tagozat	szerda 17.00-17.45
Középiskola	szerda esti mise után
Ifjúsági hittan (középiskola után)	hétfő 19.30-tól
Katekumenkurzus	hétfő 19.00-tól
Tavalyi katekumenkurzus és felnőtt hittan	kedd 19.00-tól

Városmisszió napról-napra**Beszámoló az albertfalvi városmissziós napok eseményeiről**Szeptember 15. szombat – Nyitott templomok éjszakája

A nap folyamán kitakarítottuk és feldíszítettük a templomot. Már korábban felkerültek Dala Gabriella festményei, melyek méltó módon és stílusában is a templomhoz illően közelítik meg az egyházi témákat. A falakra kerültek az AKTK tablói, az óvoda gyerekrajzai és egy lelkes, albertfalvi rádióamatőr barátunk, János tablója, mely egy új, a városmisszió alkalmából működő, rádióamatőr állomást mutat be (HG5MISSION hívóköddel). A két padosor közé kiraktuk az Élet Könyvét, melybe bárki beírhatta kérdéseit, gondolatait.

Estefelé a gyerekek mécsesekkel rakták végig a templom előtti út két szélét. Vetítőt állítottunk fel, s a korábbi évek eseményeiből készült fotógyűjteményt vetítettük. Később került sor Csaba barátunk filmösszeállítására, melyet a városmisszió alkalmából állított össze régi és új videó felvételekből. A film elején Hollai Antal plébános atya mondja el bevezető gondolatait.

Az esti szentmise után a Szellemi Fogyatékos Testvérekért Alapítvány elnök asszonya, Kovács Margit asszony tartott érdekes és értékes előadást A FOGYATÉKOSOK ÖRÖK ÉRTÉKEKRE NEVELÉSE címmel. Mint tudjuk ennek az alapítványnak az egyik intézménye a Szent Mihály Otthon, a Derzsi utca 4. szám alatt.

Őket követte a PONT közösség éneklése, majd taize-i imaóra. A padokon mécsesek és igekártyák várták a betérőket. A templom előtt is égtek a mécsesek és a bejárat fölötti kereszt teljes díszkivilágításban pompázott. A vetítógép folyamatosan dolgozott -, az éjszaka sötétjében messzire látszottak az albertfalvi plébánia életképei.

Az estét Karizmatikus imaóra, majd közös imádság zárta.

Szeptember 16. vasárnap – A városmisszió nyitónapja

Ragyogó napsütésben dolgozhattak a korán kelő sátorverők. Ezt követően, mikor a 10 órás szentmise elkezdődött, igyekeztünk csöndesebben jelen lenni a templomkertben. Visszavettük a szabadtéri vetítés hangerejét, ahol Eperjes Károly és mások tettek tanúságot hitükről. Laci barátunk kipakolta a Szent István társulat könyveit, sokan nézegették az új kiadásokat. A gyermek foglalkoztató sátor sikere majdnem folyamatos volt a nap folyamán, épp úgy, mint a tea sátoré. A misékről kitóduló embereknek nehéz volt elszakadniuk a templomkertből. S volt aki a templomban maradt, hogy meghallgassa András barátunk előadását a Szent István Bazilikáról.

Fél 4-kor Benkóczy Zoltán, az Operettszínház művésze lépett színpadra, szórakoztatva a jelentős számú nézősereget, s közben tanúságot téve hitéről. Utána a PONT közösség fergeteges színdarabbal lépett meg bennünket, bemutatva a fiatalok útkeresését. Nagy sikerük volt! Fél 6 tájban lépett színpadra a Royal Fanfare Ensemble. A négytagú fúvószenekar barokk trombitákon játszott. A szünetben Pető László, a templom karnagya mutatta be őket a nagyérdeműnek.

Bízom benne, hogy az egész napos rendezvény nemcsak a plébánia híveinek, de a meghívott, környékbélieknek is kellemes emlék marad.

Szeptember 17. hétfő – A Hit napja

Az AKTK teázó sátrat és filmklubot szervezett. A finom sütemények sokakat is csábítottak. A filmklub nézői két filmet láthattak.

„Az élet rejtélyének megfejtése” című dokumentumfilm megszólaltatja azokat a tudósokat, akik az elmúlt pár évben egy meggyőző, s nagy vitákat kavarázó érvrendszert dolgoztak ki: az intelligens tervezés elméletét. Ez az elmélet, mely az utolsó évtizedek biokémiai kutatásain alapul, gyökerében kérdőjelezi meg Darwin elméletét, miszerint az élet formái irányítatlan természeti folyamatok révén jelentek meg a Földön, az idő, a véletlen és a természetes szelekció eredményeként. (További információ a www.erterm.hu oldalon olvasható.)

A második film Búza Barna szobrászművészt hozta emberközelbe. Az idén 94. évében járó - református vallású, ám az ökumené iránt elkötelezett - művészt egyházi körökben "a keresztutak mélyen érző mestereként" emlegetik. Az ő műve a székesfehérvári Krisztus király templom piro-gránitból formált stációja, illetve a sümegi ferences kegytemplom keretbe foglalt, többalakos keresztútja is.

Szeptember 18. kedd – A Szeretet napja

Ezt a napot a Karitás szervezte. Szent Erzsébet nyomdokait követve ingyenes ruhaválogatási lehetőség, s egy kis ennivaló várta a sátorba betérőket. Egyik kedves, nyugdíjas ismerősünk külön emiatt utazott ide a XII. kerületből, mert unokájának keresett télikabátot. S kivel hozta össze a Gondviselés? Egy húsz éve nem látott, régi ismerőssel. Azt mondta, számára ez volt a legnagyobb ajándék, amit a Városmisszió adott! Úgy örült a találkozásnak.

Sajnos, az idő nem kedvezett ezen a napon. Eleredt az eső...

Szeptember 19. szerda – A Vértanúk napja

16 órától kézműveskedhettek az iskolából kitűzülő ifjak a templomkertben, a Missio Christi közösség asztalainál. Virágkészítés, színezés, hímzés. A kihímzett szívekbe egy-egy kérést írhattak a gyerekek, melyeket egy kosárban vittek az oltárhoz a 19 órai szentmisén. Közben összeállt a színpad, a hangosítás, a futószőnyeg – minden, ami egy igazi divatbemutatóhoz kell. A résztvevők saját védőszentjüknél öltöztek be, s korhű ruhában, zenére vonultak a színpad elejére. Hol a bátor szereplők, hol a NET (NET - Növekedjünk Együtt Krisztusban. A Missio Christi gyermek csoportja.

Elérhetőség: <http://www.regnumchristi.hu/kapcsolat>) csoport vezetői mutatták be az éppen dobogón lévő szentet a számos egybegyűltnél. A szépen felöltöztetett gyerekeknek nagy sikerük volt! A megfáradt szereplőket és nézőket sütemény, alma várta a sátorban. Ezután még egy kis játék, s külön az ifjúságnak – Szentségimádás a templomban. Utána gitáros Szentmise zárta a programot.

Szeptember 20. csütörtök – Az Öröm napja

Délután 16 órakor felzengett Sillye Jenő egyik dala a kihangosított lejátszóból. A PONT közösség elindította délutáni programját. Munkálkodhatott az ifjúság; örömet kellett szerezni az uborkásüvegben úszkáló halacskáknak! Azaz vizet kellett tenni az üvegbe. De a vizet cseppenként lehetett csak gyűjteni, ehhez pedig feladatokat kellett megoldani. Sokan érezték úgy, hogy a szomorú halakat fel kell vidítani, alig lehetett az asztalhoz férni. Akik ebből kimaradtak, azok ping-pongoztak, nézték a képernyőn a PONT közösség nyári táborának fotóit, vagy másfajta kézműves foglalkozást üztek.

18 órakor kezdődött dr. Verbényi István atya „Hogyan NE legyünk vasárnapi pogányok?” című előadása, XVI. Benedek pápa Sacramentum Caritatis című apostoli buzdítása alapján, amely bármely élethelyzetben lévő keresztény ember számára, az aktuális kérdésfelvetéssel és azok megválaszolásával, tartalmas lelki-szellemi táplálékot jelentett.

Az esti Szentmisén a PONT közösség énekelt, gitározott.

Szeptember 21. péntek – A Remény napja

Ezen a napon a Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Óvoda volt a házigazda. Igen színvonalas, sokrétű programot állítottak össze. A színpad felállításáig kézműves foglalkozások, zene, ígekártya nyerőverseny és zsíroskenyér parti foglalta a nagyszámú gyereksereget. Végül mikrofont fogott a kezébe Szakácsné Ujházy Mária (Mickó néni), ő volt a délután házigazdája (és egyik fő szervezője is). Néhány gondolattal bemutatta az iskola általános célkitűzéseit és Don Bosco szellemiségét. Az első fellépő csoport az óvodások voltak. Szépen beöltözve, nagy hangerővel énekelték a dalokat. Aranyosak voltak. Utánuk az iskolások következtek; először egy mesejátékot láthattunk, majd Szent Erzsébet életéből részleteket vittek színre a felsősök. Végül Don Bosco életének egy-egy epizódját játszották el a lelkes szereplők. A darabok közti szünetben kis kórus szórakoztatta a nagyérdeműt. Mindezekkel egy időben, az iskolában vetítés (a „Misszió” című film) és beszélgetés, az udvaron sport, foci lehetőség volt.

Nagyon sokrétű, igényes volt ez a délután is. Köszönjük az iskola minden tanárának és diákjának a szép délutánt, s nem utolsósorban a sok szép jelmez készítőjének gondos munkáját!

Szeptember 22. szombat – a Jövő napja

Szép, napos reggelre ébredtünk! „Szereti a városmissziósokat a Jóisten!” – mondhatnánk, hiszen egész héten, eltelt egy kis szélből és esőtől, igazán remek időnk volt!

Lassan, de biztosan szállingóztak a családok erre a szombati napra. A kézműves sátrának most is nagy sikere volt, a teázóban hamar beszélgetésbe elegyedtek az emberek, s 11 órára majd' mindenki megérkezett. Fontos időpont, irány a

templom! A Ludmány család matiné koncertjét hallgathattuk meg; - nagyon szép volt! A templom jó akusztikája élménnyé varázsolta a magas színvonalú előadást. Utána közösen elmondtuk az Úrangyala imádságot, majd ismét megtekinthettük a vasárnap már előadott, nagyszerű, „Tükör” című színdarabot, a PONT közösség előadásában. Közben a templom mögött készült a babgulyás, a jelenlévőknek így nem kellett hazamenniük ebédelni. Egy csapat közben felállította a vetítövásznat, s megtekinthettük Balczó András tavalyi előadásának felvételét. A film után a 2.számú családcs csoport bemutatkozó beszélgetését hallgathatta meg a számos jelenlévő, melyet András barátunk vezetett. A nap csúcspontja volt a „8 boldogság játszótér”. Ez egy 8 állomásból álló akadályverseny a gyerekeknek és szüleiknek, ahol zászlókat lehetett nyerni, ha sikeresen teljesítette valaki a feladatot. Ha összegyűlt a 8 zászló, egy mécses volt a jutalom, melyet utána a templomban gyújtott meg a sok gyermek. Jó volt látni a sok, lelkesen ügyeskedő gyermekarcot és a segítő szülőket!

Este 19 órakor hálaadó Szentmise zárta a missziós hetet.

Befejeződött a Városmissziós hét. Sokat, sokan készültünk erre a hétre, s azt mondhatom, egészen összerázódott a „csapat”. Megismertünk olyan személyeket, akiket eddig csak messziről láttunk. S volt időnk egymással is beszélgetni. S úgy éreztük, hogy valami jót készítettünk, másoknak és magunknak. Közösségeink megerősödtek ebben a közös munkában. A Városmisszió elérte célját.

S ha a Szentlélek megérintett olyan személyeket is, akik eddig nem hittek Jézus Krisztusban; a Városmisszió kétszeresen is elérte célját!

A magam részéről szeretném megköszönni Mindenkinek, aki egy kicsit is segítette és előmozdította a misszió ügyét, hogy hétköznapjait, idejét, energiáját feláldozva dolgozott a vállalt feladatán. Sokan imádkoztak a misszió ügyéért. Tudom, hogy családanyák dolgoztak, sokszor éjszaka is ezért az ügyért, s tudom, hogy igen sokan fáradtak, munka mellett, egy-egy játék, előadás, jelmez vagy egyéb munka méltó kivitelezéséért. Nos, nem volt könnyű, kifáradtunk. - Mégis olyan érzés, mint mikor az ember felér egy magas hegyre. Fáradtan törölgetjük a homlokunkat, de mégis; valami magasztos érzés tölti el az embert, ahogy körülnéz. Mert gyönyörködhetünk a Jóisten által teremtett világ szépségében. Megérint minket az Isten ilyenkor, mikor rá tudunk csodálkozni a természet szépségére. - S valahol a misszió ugyanilyen. Nem egyszerűen „csináljuk”. Visszahat ránk, s mi magunk is megérezhetünk valamit abból, amiről a misszió szól. Megérezhetjük Isten szeretetét.

Medgyessy Ferenc

A városmisszió innen és túl Egy szervező visszaemlékezései

Amikor ezek a sorok megjelennek, már túl leszünk a városmisszió izgalmas hetén. Jól-rosszul, de végigcsináltuk; „megcselekedtük, mit megkövetelt a haza”.

Lélekben tudjuk, hogy ezzel nincs vége. Sőt, ez csak a tanulódó volt egy aktívabb, nyitottabb, felszabadultabb evangelizációra, amelyre meg vagyunk hívva.

De valljuk be, én legalább is így vagyok vele, megkönnyebbüléssel nézünk vissza erre az egyhetes programra. Túl vagyunk egy nagy szervezőmunkán, egy egyéves felkészülő, felkészítő munkán, túl a részletekbe menő szervezéseken.

Az ember magában meghúzza a vonalat, s egyenleget számol, mi volt nehéz, mi volt könnyű ebben az egy évben. Mi volt a legnehezebb?

Legnehezebb volt azzal szembesülni, hogy vannak hitetlenek. Nem a pogányokra gondolok. A hívek közötti hitetlenkedőkre, szkeptikusokra, fanyalgókra gondolok, akik bátorítás helyett, felajánlás helyett, hogy itt leszek, segíték – megjegyzéseket mondtak. „Úgy se jönnek el!” vagy „Pénzkidobás!”...és nem akarom idézni, mi minden egyebet mondtak nekem. Ezeket a felhangokat nagyon nehezen viseltem.

Amikor valaki azzal jött, hogy „Albertfalva olyan kis pont itt a központi rendezvények tengerében; ugyan, ki fog ide kijönni?” – eszembe jutott egy sok évvel ezelőtti eset. Multinacionális cég magyar leányvállalatánál dolgoztam, s az amerikaiak idejöttek, hogy az induló céget segítsék. Alig 15 fős csapat voltunk, mi magyarok. A tervezés közben egy félmondat csúszott ki a számon: „Mi itt olyan kicsik vagyunk még, hogy nem szükséges olyan sokat költeni, kevesebből is meg tudnánk oldani a kérdést.” A megbeszélés folytatódott, de közben az amerikai férfi egy mondatot írt az előtte lévő papírra. A tárgyalás végén a papír ott maradt, én szedtem össze. Egy mondat volt rajta: „Never say that you are a small.” Azaz „Sose mondd, hogy kicsi vagy.” - Egy életre megtanultam, hogy sem az üzletmenetben, sem az életben -, ne mondjam, hogy kicsi vagyok, kicsik vagyunk.

Minap kezembe került Virt László (egykor albertfalvi hitoktató) kis könyve, melynek címe: „Van értelme!” (Beteg kislánykák körüli kálváriáról olvashatunk e könyvben). Idézem:

„...ennek az írásnak éppen ez a célja. Átadni az üzenetet a világnak: kedves bácsik és nénik, ne féljete, ne adjátok fel, van értelme! Ne panaszkodjatok folyton, mert ennek viszont nincs értelme! Az örökös panaszkodás rontja a világot!”

Mi volt a legszebb?

Ugyanaz, mint tavaly -, látni, ahogy a nagy nap közeledtével sokan felemelték a fejüket és jöttek. Segítettek, megmozdultak, átvették a feladatot. Olyanok szólaltak meg, akik eddig a háttérben voltak. Olyanok kezdtek el beszélgetni, akik eddig köszönőviszonyban se voltak. S mindezt miért? Egy közös cél érdekében -, hogy Krisztusról beszéljünk a világnak.

Azt hiszem, hogy ez a legfontosabb eredmény. Hogy mi maguk összefogtunk, megerősödünk. Energiák szabadultak föl, s ezek nem vesznek el. A meglévő közösségek összekovácsolódtak, s indítást kaptunk a fejlődéshez.

Többször elmeséltem, hogy gimnazista koromban, mikor a 70-es években hittant tanultunk, nem értettem, hogy „miért nem visszük az Örömhírt”, ha egyszer azt tanuljuk, ez a küldetésünk? „Fogadd a Fényt!” – mondtuk Húsvétkor, de ez nem jutott ki a templom falain túlra.

Most itt volt a lehetőség, hogy kivigyük a Fényt az utcára. Az egész város megmozdult. Aki kinn volt tudja, érzi, milyen nagyszerű, amikor jó ügyért, Jézusért mozdulnak az emberek. A Szeretetet hirdetik a színpadok, biztatva a közönybe szürkült tömegeket: „Nézz fel!” A Nap rád is ragyog! Élhető meleg áraszt el bennünket, mert van Mennyei Atyánk, aki Téged is szeret! Rád figyel és segít Neked a hétköznapokban is. Segít, hogy átvészeld a nehézségeket, hogy reménnyel tudj a jövőbe tekinteni. S ezzel a reménnyel a szívedben fel tudjad ismerni, hogy feladataink vannak. Tovább kell adni az örömhírt, a Szépet, az Értéket!

Ray Bradbury, amerikai író „451 Fahrenheit” című regénye a jövőben játszódik. Miről is szól ez a kitűnő könyv? - A XXI. században minden tűzálló anyagból készül, nincs szükség tűzoltókra. A munka nélkül maradt csapatot másra használja az állami Vezetés. Könyveket kell égetniük (!), mert a gondolat szétforgácsolja a Társadalmat. Robotkutyák cirkálnak, s szagolják ki a rejtett könyvtárakat. Főhősünk tűzmester, ő vezeti a gyújtogató csapatokat, de egyszer enged a csábításnak. Kiemeli a Copperfield Dávidot a már égő kupacból, s magához veszi. Titokban olvassa, s kezdi nem érteni, miért kell ezt égetni? Ez a kezdet. Egyre többet olvas, s a Vezetés rájön, hogy megszegezte a Parancsot. Menekülnie kell, ki a városból. Egy lány kézen fogja, s elvezeti őt egy erdőbe. Ott élnek sokan, akiket száműztek. A főhős meglepődik. Mindenki történeteket mesél a másoknak. Mert mindegyikük szó szerint megtanult egy könyvet. Ők a – könyvemberek. Megtanulta fejből a regényt! Hogy ne vehessék el, ne égethessék el. S a nagymama elmeséli az unokájának, hogy tanulja meg. Hogy ami Érték, az ne vesszen el.

A XXI. században játszódik a történet. A mában. Ha nem is tűzállóak a ruháink, az Értékeink fogynak. S a mi feladatunk, hogy továbbadjuk gyerekeinknek, unokáinknak.

Medgyessy Ferenc

Városmissziós gondolatok a hitelenségre vezető buktatók feltárására és kezelésére

Két fő témát emelnék ki, amelyekről érdemes volna elbeszélgetni azokkal, akik a misszió alkalmával vagy bármikor felkeresnek bennünket. Eredjünk nyomába annak, hogy melyek az Istentől való elfordulás és hitelenség fő forrásai? Próbáljunk meg a hitefogyott ember fejével gondolkodni és a hitelenség rugóira rátapintani.

1. Gyermeteg, felületes Isten-fogalom, amelynek kialakulásáért az elemista hitoktatás is felelős

Állítsuk szembe a keresztyén tanítást (kék szöveg) a hitefogyott ember fejében megforduló gondolatokkal (piros szöveg):

Isten végtelenül bölcs és hatalmas, tehát mindent megtehet amit akar. Csak akarta hogy legyen a világ és lett.

Következésképpen ez nem került semmilyen erőfeszítésébe. Jó neki, bezzeg én hiába szeretném, hogy a kívánságaim teljesüljenek.

Isten szeret minket és gondoskodik rólunk, ő a mi jóságos Atyánk.

De akkor miért hagyta hogy kitörjem a bokámat, hol maradt az Ő gondoskodása?

Jéus emberré lett értünk hogy példát mutasson nekünk és kinszenvedésével megváltson minket.

Könnyű neki, mert ő Isten volt. Nekem sokkal nehezebb jónak lennem és a szenvedést eltűrni.

Isten meghallgatja kéréseinket. „Csak zörgessetek és ajtó nyitnak nektek.”

Mégis hiába kértem buzgó imában, hogy nyerjem meg a bajnokságot, utolsó lettem.

Istennek hálával és imádással tartozunk gondviseléséért.

Mindenhatósága folytán neki semmilyen áldozatot sem kellett hoznia azért, hogy jót tegyen velünk Miért várja el hát, hogy ezért imádjuk? Én ha jót teszek valakivel, nem várom el, hogy leboruljon előttem, pedig lehet hogy áldozatot kellett hoznom érte.

Isten a Világmindenség Ura és dicsősége mindenek fölött áll.

Akkor tehát Isten a legszerencsésebb Valaki a világon, aki a hatalmát és dicsőségét érdemtelenül LOTTÓN nyerte. Kár, hogy nem én voltam a szerencsés nertes.

Összességében ez az Isten-kép a gyermek és a primitív gondolkodású felnőtt számára logikus módon visszataszító és előbb-utóbb hátat fordít neki, akár úgy hogy tagadja, akár úgy hogy közömbössé válik iránta.

Tulajdonképpen a Gonoszlélek tartja ezt a görbe tükröt az ember elé, torz és felszínes képet festve az Istenről. Sajnos az Egyház nem fordít kellően súlyponti gondot a helyes Isten-fogalom kimunkálására, amellyel pedig elejét lehetne venni a tömeges eltévelyedésnek.

Nagyon lényeges volna rámutatni és kihangsúlyozni, hogy Isten az Ő végtelen bölcsességét, hatalmát és szeretetét nem érdemtelenül LOTTÓN nyerte. Mivel minket embereket a saját képére teremtett, az Ő tulajdonságai bennünk

visszatükröződnek. Ahogy nekünk jelentős emberi mértékű erőfeszítésre van szükségünk ahhoz, hogy érdemeket szerezzünk már itt a földön és az Örök boldogságot elnyerjük, úgy Őneki a maga titokzatos belső életében minden bizonnyal „isteni mértékű erőfeszítéssel” kellett kivívnia végtelen tudását, hatalmát és dicsőségét, és mindezt szeretetből értünk tette, tehát valóban imádásra méltó, amit nem az emberi szolgálalkúság diktál. Ez a dinamikus, belső isteni érdemszerzésre alapozott Isten-kép hiányzik kereszténységünkben a statikus Isten-kép helyett, amely számos logikai sebből vérzik. Számos miért-re csak a hősi erőfeszítést vállaló Isten példája adhat logikus és megnyugtató választ. Tulajdonképpen Jézus keresztáldozata - ami a szemünk előtt zajlott - valószínűleg csupán a „jéghegy csúcsát” jelenti a Szentháromság titokzatos belső életében értünk lezajlott isteni mértékű erőfeszítések sorában, amelyek gyümölcseként a végtelenül bölcs, végtelen hatalmú és szerető Isten az Ő kiérdemelt dicsőségében áll előttünk, akit szívből imádni érdemes.

2. Mozaikszerű és nem túl vonzó Mennysorság-kép

A keresztény világban nagy értetlenség kíséri a muzulmán országok terroristáinak halált megvető magatartását. Ezekben a szerencsétlen emberekben a nagy Próféta tanítása nyomán hamis mennysorság-kép él. A muzulmánok úgy képzelik el a túlvilágot, hogy ott a hithű hősökre a kiérdemelt érzéki gyönyörök világa vár, csodálatos hölgyek oldalán szürcsölhetik vég nélkül és gondtalanul a serbetet. Ez a mély emberi vágyakra alapozó hamis kép sokak számára vonzóvá teszi a túlvilágot, amelyet érdemes felcserélni a földi élet siralomvölgyével.

Keresztény világunkban keveset tudunk a Mennysorságról. „Szem nem látta, fül nem hallotta” boldogságról ír Szent Pál, amit az Isten a számunkra készít. Lesz alászállott Mennyei Jeruzsálem – az Isten hajléka az emberek között – írja Szent János a Jelenések Könyvében. Az ott lakók szeméről letörölnek minden könnyet, nem lesz gond, baj, szenvedés meg napi taposómalom. Az üdvözültek testvéri szeretetben élnek majd egymással az újjá teremtett Ég és Föld birodalmában. Jézus szavai szerint nem házasodnak, hanem úgy élnek mint az angyalok és az angyalok karaihoz csatlakozva dicsőítő énekeket zengenek vég nélkül az Istennek.

Habár a Mennysorság kapuja még nincs nyitva előttünk, célszerű alaposan körüljárni a mennyei birodalomról rendelkezésünkre álló ismeretek mozaikjait és megpróbálni minél több tapogatózó sejtést vagy következtetést megfogalmazni arról a boldogságról, ami ott vár majd reánk, hiszen életünk végső célja az, hogy oda jussunk. Például boldogok leszünk azért, mert az idő megszűnik, nem lesz rohanás, a Mennysorságban mindenre rá fogunk érni, szereteteinkkel alkalmunk lesz korlátlanul bármikor találkozni. Itt a földön minden ember egyik legmélyebb kielégítetlen vágya amire szomjazik az, hogy tetteit, képességeit, egyéniségét mások felismerjék és őszintén értékeljék. A Mennysorságban ez tökéletesen megvalósul. Itt a földön mennyi közöny vesz körül bennünket és süllyeszt az ismeretlenség homályába! Az üdvözültek közösségében mindenki megkapja mások legteljesebb elismerését mindazért, amit földi életében kiérdemelt. Egyénisége, amellyel Isten megajándékozta őt, ékkő gyanánt fog tündökölni mindenki előtt.

Komoly tanúságtételt jelent a halálközeli állapotból visszatértek egyöntetű vallomása, amely szerint a legtöbben úgy érezték, hogy vakítóan fényes alagúton át száguldanak a Túlvilág kapuja felé, ahol megízlelték a földön túli lét soha nem érzett, túláradó boldogságát. A kapunál azonban az a döntés fogadta őket, hogy még vissza kell térniük a földi életbe. Visszanyerve eszméletüket, földi létüket végtelenül kietlennek és sívárnak érezték a megízlelt mennyei boldogsághoz képest.

A Városmisszió egyik célja lehetne éppen az, hogy a hívek és kívül állók számára egyaránt igyekezzünk legalább körvonalazni, hogy mit várhat az ember az Örök Boldogságban, felmutatva annak vonzó motívumait. Ez azért is fontos, mert az átlagember számára az angyalokhoz hasonló életmód és a dicsőítő énekeket zengő kórusok perspektívája önmagában nem túl vonzó.

Jóllehet ez az okfejtés merőben profánnak tűnhet, úgy vélem, hogy erről a szintről érdemes építkezve elindulni akkor, amikor gyenge hitű vagy hitetlen emberekkel elegyedünk párbeszédbe és megpróbáljuk vonzóvá tenni számukra az Üdvösség perspektíváját.

Kesselyák Péter

Családos közösségek Máriapócson 2007

„Nagy mentsége, reménysége a kétségbe esteknek, dicsősége, fényessége, szép csillaga népednek” szól a népének. Mi is valahogy oda menekültünk a város zajától, talán félve beismerni bárkinek is kétségeinket családdal, közösséggel, Istennel szemben, de mindamelllett megpillantva a fényes szép dicsőségét az Istennek és vele Máriának, aki könnyezett bűneink sokaságáért és most is a családjaik védő patrónusa és közbenjárója a Mindenhatónál.

Zarándokolni a Szentföldre és Szűz Máriához lehet igazán. Máriabesnyő, Makkosmária, után idén a családos közösség a máriapócsi Szűzanyához járult. Szívemnek különösen kedves volt átérezni görög rítusú testvéreinkkel az egységet a katolikus hitben és hódolni a könnyező Szűz Mária előtt. A szentmisét kicsik és nagyok nagy tisztelettel hallgatták, bár nem mindig értették annak menetét és mi is mire belerázódtunk pár nap alatt már el is repült az idő... Csege kislányom például az első mise közepén fülembé súgta - "apa, a pap bácsinak most nem ezt kéne mondania". A gyerekek kisebb zörgése, mozgolódása az atyákat nem zavarta, sőt az sem ha a misén a hívek a Mária oltár lépcsőjén felmentek a kegyképhez és imádkoztak. Imre atya például még zarándokoknak útbaigazítást adott a mise kezdetekor a sekrestyében, de pár perc múlva már beöltözve az oltárnál csatlakozott a mindig együtt miséző atyákhoz. Ha van liturgia naturális et spirituális, akkor ezt átérezhettük, minden a célnak van alárendelve és nem az előírt szertartás önmagáért volta alapján működik. Az ikonosztázion előtt csendben gyóntatás folyt e közben és a hívek türelmesen álltak és cselekedtek, mintha ez is a liturgia

szerint lenne. Könyörgünk, áldjuk az Urat, hol hallgatjuk igéjét mindenhol énekel és fényes pompával a lélek szerint, hol az átváltoztatás titkát sejtjük meg a kapuk árnyékából. Valahol nyugat és kelet hagyományainak találkozásánál, valami több fogalmazódott meg bennem, mint ahogy az ikonokon lefestett szentek merev arcai mögött a lényeg mutatkozik meg. Mi Krisztushoz tartozunk, miután a keresztáldozat megment minket a kárhozattól, ezt most a liturgia 10-15 keresztvetéssel is jelzi számunkra. A tisztító tömjén illatával háromszor köszöntötte a népet a parókus (plébános), energikusan végighaladt a templomkapuig és vissza, közben szabadon maradt kezével közvetlenül gesztikulálva mutatta, hogy van még elől szabad hely, gyertek közelebb, szeme ragyogott a sok ismerős láttán és örült a népekkel. Ez tényleg a feltámadott Krisztussal való örömteli találkozás evilági "ikonja" volt emlékeimben. A beöltözötteknek magával ragadó volt a természetes mozgásuk, ami mégis cselekvésbeli rendezettséggel egységes lett. Annál is inkább, hiszen a templomban csak egy mise van napjában és ezen mindig több atya látja el az oltárszolgálatot. Jó látni ezt az egységet... Hálával emlékezünk a szolgáló szeretetre Miklós és Imre atya részéről, akik az egész lelkigyakorlat mozgatórugói voltak. Nemcsak szóban, hanem tettekben is szép példáját láttam a pócsi vendégszeretetnek, mikor a szombati napon egy távoli helyről roma családok jöttek a Szűzanya búcsújára (elnézték az időt). Egész éjjel nyitva volt a templom a zarándokoknak, akik igen nagy tisztelettel imádkoztak. Magam is többször beléptem a templomba, csend és csak egy pár irányadó fény... most tényleg láthatatlan a kérő ima elmondója.

Mit is kérhetnénk mi, albertfalvi családok és mit kéne megfogadni a lelkigyakorlatból? Magam részéről a négy családok közösség összefogásáért és egy újabb közösség létrehozásáért, a sikeres missziós hétért imádkoztam. Rájöttem, hogy igazán nagy kincs és nem minden plébánia mondhatja el, hogy ennyi család szeretne szorosabban (mert együtt könnyebb) Krisztuskövető lenni. Feladatunk van arra, hogy ezeknek az együttléteknek az „ízét” továbbadhassuk azoknak, akik még nem jártak soha családok közösségbe, kóstolót tudnánk adni szeptemberben ebből és remélem a lelkigyakorlat "cölöpverése" egy kiindulópont lehet a családok nap beszélgetéseihez, melyre bátran alapozhatunk.

Szabó András

A máriapócsi kegykép

A pócsi kegyképet 1676-ban Csigri László máriapócsi bíró festettette fogadalomból és hálából, török rabságból történt szabadulásának emlékére. A képet Papp Dániel helybéli görög katolikus lelkész öccse, Papp István festette 6 magyar forintért. Ezt a bíró nem tudta kifizetni, így az ikont egy tehetősebb polgár, Hurta Lőrinc vásárolta meg és ajándékozta a templomnak. Valószínűleg ő írta fel a kép aljára orosz nyelven a következő szöveget: „Én, Isten szolgája állíttattam fel a képet vétkeim bocsánatára.” Láthatjuk, hogy mind a megrendelőben, mind a festőben nem kell keresnünk világi vagy egyházi híres mecénást vagy alkotót.

A kegykép mérete 50x70 cm, temperával fára festve készült. Fél alakban ábrázolja Máriát, balkarján a Kisdeddel. Fejük fölött dicsfény, arcuk mellett az „Isten anyja” és „Jézus Krisztus” szövegek görög betűs rövidítése olvasható. Szűz Mária bíbor színű ruhát visel, jobb kezével Jézusra mutat. A Kisded jobb kezét áldásra emeli, baljában háromágú, lilomszerű virágot tart. A nyakában görögkeresztet visel. A kép felső sarkában kerub fejek láthatók.

A pócsi kegykép első könnyezése

1696. november 4-én, miközben a régi pócsi kis fatemplomban Papp Dániel lelkész a Szent Liturgiát végezte, Eöry Mihály pócsi földműves arra lett figyelmes, hogy az ikonosztázionon elhelyezett Istenszülő-ikon mindkét szeméből bőségesen folynak a könnyek.

A rendkívüli esemény csodálattal töltötte el a jelenlévőket, a következő napokban pedig, tömegek érkeztek a templomba, köztük császári tisztek, tisztviselők és más felekezetűek. A könnyezés két hétig szünet nélkül tartott, majd kisebb megszakításokkal egészen december 8-ig. A korabeli feljegyzések szerint a könnyezés napján olyan hideg volt, hogy a kehelyben a bor és a víz megfagyott, de Mária könnye ekkor is bőségesen hullott. Ezekben a napokban jelent meg Pócson kíséretével gróf Corbelli osztrák tábornok, aki 300 ember jelenlétében az ikonosztázionról leemelt kép épségét minden oldalról megvizsgálta, s a lefolyó könnyeket egy kendővel maga szárította fel. A vizsgálatot elvégeztette másokkal is, akik között lutheránusok és kálvinisták is voltak. Az egyházi vizsgálatot az egri püspök rendelte el, és az év végén kezdődött tanú kihallgatások eredményeként, harminchatan egybehangzóan vallottak, és tettek esküt a könnyezés valódisága mellett. Az eskütelek és az aláírt jegyzőkönyvek születése, egy igencsak megszívlelendő körülményre hívják fel figyelmünket. Az aláírók között találunk protestáns atyafiakat is. Ez akkor felemelően megrázó, ha figyelembe vesszük, hogy ez még nem a korunkra jellemző ökumenikus imahetek időszaka, amikor a felekezetek egymást segítve próbálják Krisztust megjeleníteni a világban. A kihallgatások jegyzőkönyvét a Budapesti Egyetemi Könyvtárban, a Hevenesi-gyűjteményben találhatjuk.

Az esemény híre az akkori viszonyok között is gyorsan terjedt, hamarosan eljutott a Bécsi Udvarba. I. Lipót az osztrák császár és magyar király a történet hatására –nemkülönben felesége, Eleonóra császárné hathatós kívánságára– elrendelte, hogy a könnyező képet szállítsák a császári városba. A pócsiak mindenképpen meg akarták akadályozni a kép elvitelét, de a császári döntés végrehajtói ellen semmit sem tudtak tenni. Több mint négy hónapig tartó ünnepi menettel vitték a pócsi képet az országon keresztül Bécsbe. Bécsben két hónapon át körmenetekkel vitték a képet egyik templomból a másikba. A kegyképnek a Szent István vértanúról nevezett dombra történő végleges elhelyezése napján, 1697. szeptember 11-én, Savoyai Jenő herceg vezetésével a keresztény seregek Zentánál döntő vereséget mértek a törökre. Lipót császár

1701-ben Pócsnak adott bullájában maga is tanúsítja, hogy 1697-ben Európa keresztény népeit a pócsi Mária csodatévő erekébe vetett hit készítette imára, és a bécsiek ennek tulajdonították a győzelmet. A Bécsbe elkerült ikonról hamarosan másolatokat készítenek, amelyek mind Magyarországon, mind német nyelvterületen szép számmal találhatóak.

Az eredeti pócsi könnyező kegykép ma is a bécsi dóm (Stephans dom) déli oldalhajójának XVI. századbeli márványbaldachinja alatt, művészi oltáron található, ahol máig nagy tiszteletnek örvend. Előtte mindig égnek a gyertyák. A második könnyezés

Ami a bécsiek öröme, az a pócsiak és a nemzet mélységes szomorúsága lett. II. Rákóczi Ferenc 1703-ban 100 pontban foglalta össze nemzetünket ért fájó jogtalanságokat, melynek kéziratát őrzi az egri káptalani levéltár. Ennek 90. pontjában sérelmezi a pócsi kegykép Bécsbe szállítását és vissza nem hozatalát.

A pócsi fatemplomban a Mária-ikon helye évekig állt üresen. Végül 1707-ben Telekesy István egri püspök Bécsben egy osztrák festővel elkészíttette a kegykép újabb másolatát, mely azután a régi kép helyére került.

Sem az eredeti kegykép, sem a róla készült másolatok a továbbiakban nem könnyeztek, kivéve azt amelyiket Pócsra visszavitték. 1715. augusztus 1-jén Papp Mihály fiatal parókus a reggeli istentiszteletet végezte, amikor Molnár János kántor észrevette a kép könnyezését. A csodás jelenség híret futár vitte Kállóba, Bizánczy György helynökhöz. Az augusztus elsején, másodikán és ötödikén több órán át tartó könnyezést sok százan látták, köztük a kállói helyőrség katonái, Paul Siess császári főbiztos és a kállói postamester. A könnyezést követő napokban Erdődy Gábor Antal egri püspök hivatalosan kivizsgálta az eseményt. A képet levették a helyéről, és tüzetesen átvizsgálták. A szemtanúk vallomásának jegyzőkönyve kizáróan bizonyítja a könnyezés valódiságát. A jegyzőkönyv 1715. augusztus 25-i keltezéssel megtalálható az egri érseki irattárban. Erdődy püspök Bizánczy helynökhöz írt levelében Pócsot Szűz Mária kegyhelyének nyilvánította, de a nyilvános tisztelet engedélyezése még nem vonta mag után a búcsú engedélyezését is. Pócsnak először XIV. Benedek pápa engedélyezte a búcsúk tartását –már a baziliták kérésére- 1750. február 23-án.

A harmadik könnyezés

A máriapócsi kegyhely újabb nevezetes eseménye, a kegykép harmadik könnyezése 1905. december 3-án kezdődött. P. Gávrís Kelemen szerzetes atya –a kegykép öre- zarándokokat vezetett a templomba. Amikor a kép Werthiem-rendszerű tűzmentes foglalátát kinyitotta, észrevette, hogy a Szűzanya arca a szokottnál sötétebb, jobb szemének fehérsége vöröses színű, és onnan könnycsatorna húzódik le az arcon, ami egy lencse nagyságú könnycseppben végződik. A szerzetes rózsaszínű zsebkendővel fogta fel a könnycseppeket. A könnyezés december 19-ig folyamatosan, majd december utolsó két napján is tartott, összesen 18 napig. A könnyezés tényét egyházi és világi bizottság egyaránt ellenőrizte, s megállapította a könnyezés valódiságát. A könnyeket felfogó selyemkendők egyike máig látható a kegykép alatt. A korabeli sajtó is foglalkozott az eseménnyel. Az egyik szemtanú későbbi vallomását a könnyezésről hangsúlyozza őrzi.

A pócsi Szűzanya életünkben

A kegytár melletti falakon nagy üvegtárolókban őrzik azokat a fogadalmi ajándékokat, melyeket a hívek hálából ajánlottak az Istenszülőnek. Botok és mankók beszélnek az itt végbement gyógyulásokról, sőt a szószék melletti falon egy pár bilincs látható. Ennek ez a története:

A XIX. század közepe táján gyilkosság történt a szomszéd községben, Gyulajban. A szerencsétlen körülmények és a hátrahagyott nyomok mind arra utaltak, hogy egy bizonyos ottani ember követte el a gyilkosságot, aki egyébként teljesen ártatlan volt. A kállai törvényszék végül is halálra ítélte ezt az embert. Utolsó kívánsága az volt, hogy még egyszer elmehessen Pócsra imádkozni. Megfelelő őrizettel el is vitték, s amikor belépett a templomba, a bilincsek lehullottak róla. Ez bizonyította ártatlanságát, s ez mentette meg az életét.

Különös történetük van a pócsi méheknek is. Szintén a XIX. században történt, hogy egy bizonyos kállai férfi, Bangó András sokat szenvedett a lábát sújtó kőszvénybántalmak miatt. Mankó nélkül járni sem tudott már. Szomszédjának biztatására aztán egy szép napon szekérre ült, s elment Pócsra, hátha ő is gyógyulást talál. Útközben azon töprengett, hogy ha netán meggyógyulna, ugyan mit is adna hálából a templomnak? Mivel nagy méhésztudó volt elhatározta, hogy gyógyulása esetén egy család méhet ajándékozik a templomnak. A templomba érve imádkozott, s érezte, hogy már nem fáj a lába. Megpróbált ráállni, s miután ez is sikerült, örömeiben, hogy meggyógyult, már gyalog ment haza. Hazafelé azonban eszébe jutott, ugyan mit is kezdenének Pócsra a templomban egy kas méhvel, s addig gyözködte magát, míg elhatározta jobb, ha a méhek otthon maradnak. Hazaérve első dolga volt megnézni a méheket. Igencsak meglepődött, amikor meglátta, hogy az elígért méhek kirepülnek a kasból, s mintha csak tudták volna hol van az új gazdájuk, egyenesen Pócsra vették az irányt. 1834-ben földrengés volt a környéken, s ekkor a templom északi és déli oldalhajójának a falán nagy repedés támadt. Nos, a méhek az északi oldalon lévő repedésbe szálltak be, s azóta is ott élnek anélkül, hogy bármilyen gondozásban részesülnének. Ősszel hamarabb húzódnak vissza, tavasszal később kezdik a munkát mint a többi méh, valószínűleg a hideg falak miatt.

Figyelemreméltó, hogy a déli, melegebb falon is megvolt ugyanaz a földrengés okozta repedés, mégis az északi falban vettek lakást, pedig a méhek a melegebb helyet szeretik. A kegykép a templom északi hajójának falán van.

De Máriapócsnak nem ezekben a szenzációs eseményekben van a jelentősége. Máriapócs az a szent hely, ahol az ima, a kérés, a köszönet különleges módon meghallgatásra talál. Az Isten lehajlása Mária könnyei által azt jelenti, hogy szent ez a hely.

Összeállította: dr. Bató András, Dudás-Legeza-Szacsvay: Baziliták és Elek Emil: Máriapócs Nemzeti Kegyhely könyvek felhasználásával.

Az életvezetés bölcsessége

Családos tábor 2007 -Máriapócs

Hitünk tanítása és meggyőződésünk szerint az ember test és lélek egysége. Ezért a pihenésnek, a szabadságnak biztosítania kell a testi felüdülésen túl a lélek feltöltődését is. Tizenharmadik családos táborozásunk is e gondolat megvalósításának jegyében zajlott le Máriapócsra. E Mária-kegyhely templomaival –az 1731 és 1756 között épült, és Szent Mihály tiszteletére felszentelt görög katolikus bazilika, a XV. századból eredő római katolikus műemlék templom- a Szent Bazil rendi szerzetesek és nővérek rendházaival, az Egyháztörténeti Múzeummal, valamint a Zarándokházzal olyan sajátosságokkal, környezettel bír, amelyek a nyugodt, elmélyült ájtatosságnak, a hit gyakorlásának kedveznek.

A görög katolikusok egyetlen búcsújáráhelye a világon: MÁRIAPÓCS

Ezért is zarándokolt el boldog emlékü II. János Pál pápa első magyarországi apostoli látogatásán -1991. augusztus 18-án Máriapócsra, és bizánci szertartású Szent Liturgiát¹ végzett a kegykép előtt, magyar nyelven.

Pócs falunév 1280-ban tűnt fel először az oklevelekben. A település országos és nemzetközi vonzását a XVIII. század elejétől búcsújárá helyé válása alakította ki. Máriapócs hírnevét a bazilikában lévő Szűz Mária kegykép többszöri könnyezése² hozta meg. Máriapócsot 1816-ban vásártartási joggal felruházott mezővárosnak nyilvánították, mely rangját 1872-ig megtartotta. A máriapócsi kegytemplomnak 1948-ban XII. Piusz pápa basilica minor címet adományozott. Máriapócs az 1950-es évekig jelentős vallási központ volt. Az egyházüldözés során, 1950-ben még az önálló helyi közigazgatásától is megfosztották a könnyező Szűzanya képét őrző települést. De 1993-ban Máriapócs visszanyerte városi rangját. A Magyar Katolikus Püspöki Kar 2005. december 1-én nemzeti kegyhellyé nyilvánította Máriapócsot.

A keleti szerzetesség atyja, Nagy Szent Bazil volt az első, aki 358-ban a szerzeteseket Kisásziában olyan közösséggé szervezte, mely azóta is folyamatosan fennáll. Nagy Szent Bazil szabályzata szerint élő szerzetesek a baziliták. A bazilita szerzetesek 1749-ben telepedtek le Máriapócsra és építettek rendházat. A monostor a görög katolikus művelődés és iskoláztatás központjává vált. Szabolcs vármegye első tanítóképzője egy évszázadon keresztül képezte kántortanítókat.

Görög és római katolikusok

Krisztus egyházának történelme nem mentes a megpróbáltatásoktól. Majdnem ezer éve annak, hogy 1054-ben a keleti és nyugati egyházrész elszakadt egymástól. Újabb megpróbáltatás volt a reformáció. Az 1500-1600-as évek az egység helyreállításának apró eredményeit hozták. A keleti (bizánci) és a nyugati (római) egyházak határán élő hívők jelentős számban szorgalmazták az egyház egységének megvalósítását. Az ő állhatatosságuk és imájuk hozta meg néhány bizánci rítust követő egyházrész unióját a pápa által irányított katolikus egyházzal.

A görög katolikus egyház a bizánci, görög rítust követő, de hitben és egyházszerzetben a római pápával katolikus egységben élő egyház. A görög katolikusok csatlakozásuk előtt kikötötték a keleti szokások megtartását, a népnyelven történő misézést és papjaik szentelés előtti nősülését. A népnyelv kezdetben a bizánci rítusban a görög volt, majd a szláv népeknél az adott szláv nyelv. A magyar ajkú görögkatolikusok számára az önálló egyházmegye létrejötte és a magyar nyelv használata azonban hosszú ideig váratott magára.

1912-ben X. Piusz pápa "a görög szertartás magyarul beszélő hívei" számára megalapította a Hajdúdorogi Egyházmegyét (Christifideles Graeci bulla, 1912. június 8.). Az új egyházmegyéhez 162 paróchiát csatolt, és csak a bullában név szerint megnevezett paróchiákra terjedt ki a Hajdúdorogi Egyházmegye joghatósága. Ezek közé 70 munkácsi, 8 eperjesi, 44 nagyvárad, 35 gyulafehérvár-fogarasi, 4 szamosújvári és 1 esztergomi egyházmegyéhez tartozó közösség került. Az igazságtalan trianoni országcsenkolás a Hajdúdorogi Egyházmegyét sem kímélte. A győztes hatalmak nemtörődömsége és kis csatlósai hazugságai mellett a görög szertartás magyarul beszélő hívei sorsát nehezítette az is, hogy a görög katolikus hívők nagy számban éltek az egyházmegye területén kívül is. A második világháború után, különösen a Pest-környéki és a dunántúli iparvidékek sok hívőt vonzottak el a kelet-magyarországi területekről. Dudás Miklós megyéspüspök kérést intézett az Apostoli Szentszékhez, hogy joghatóságát rájuk is terjessze ki. Erre először ideiglenes jelleggel 1969-ben került sor. Majd folyamatos hosszabbításokat követően véglegesen 1980-ban.

A magyar liturgikus nyelv törvényesítésére irányuló törekvések sikeres befejezése és megkoronázása volt az, amikor a II. vatikáni zsinat atyáinak jelenlétében, 1965. november 19-én, Dudás Miklós hajdúdorogi püspök a teljes liturgiát magyar nyelven mutatta be a Szent Péter Bazilikában.

Ma Magyarországon 250 ezer görögkatolikus él, főleg Borsod, Hajdú és Szabolcs megyékben. A debreceni római katolikus egyházmegye területén a római katolikusok kevesebben vannak, mint a görög katolikusok. Budapesten, Győrben, Pécsen és Szegeden közösségeiknek templomuk van. Az Érden, Kecskeméten és Szombathelyen élő görögkatolikusok szeretnének templomot. A háromszáz görögkatolikus pap közül dr. Papp Miklós atya volt a családos tábor lelki vezetője, aki a középiskolás és egyetemista ifjúságunk és a felnőttek számára külön-külön tartott előadásokat. Miklós atya hivatásában jelentős szerepet tölt be a filozófia.

A lelki gyakorlat filozófiai alap gondolatának vázlata: Lét és a létezők az ember életében

¹ A bizánci rítusú görög katolikusok Szent Liturgiának hívják az eukarisztikus ünnepelést, melyet a római katolikusok misének neveznek.

² Lásd „A MÁRIAPÓCSI KEGYKÉP” című írást

Ha az ember önmagáról, céljairól gondolkodik, vagy kérdez akaratlanul is a filozófia felé fordul. A filozófia eredetileg nem tudomány, hanem életmód, amely a gazdagság kedvelésével és a becsület kedvelésével szemben a bölcsességet tekinti legfőbb értéknek. A filozófia a valóság egészének az ismerete.

A filozófia eredendő és központi kérdése a valóság természetére irányul, arra, ami van; tehát a létre és az alapra, amin nyugszik minden, ami van. A létkérdés kétféle, a nyugati filozófiát és a tudományt mindmáig meghatározó módon bontakozott ki Platón illetve Arisztotelész filozófiájában³.

A létkérdés Martin Heidegger⁴-nél fogalmazódik meg a legradikálisabb formájában: „Miért van egyáltalán létező és miért nincs inkább semmi?” Ez a kérdés a létező alapjáról tudakozódik, arról, ami megokolja létezését. Ha a létezés alapja kérdéses, ha nincs adva magával a létezővel, akkor nem szükségképpen létezik, a semmi horizontjában áll⁵.

Kierkegaard, Marx és Nietzsche próféta üzenete egyaránt azt panaszolja, hogy az ember elidegenedett saját lényegétől. Heidegger központi témája az, hogy az ember elidegenedett a létől. A modern ember „hazátlanságának” az oka sokkal távolabb keresendő, mint gondolnánk; abban rejlik, amint a legalapvetőbb valóságról, a létről gondolkodunk. Az ember elidegenültségét tárgyalva azt mondja, hogy az ember csak akkor talál újból otthonra, ha alárendeli magát a létnek.⁶

Heidegger írta le a következő folyamatot: a létezők elbűvölik az embert, az értelmét a technikára fogja kiélezní, a bölcsesség le fog zúlni számító intellektussá, a tudomány könyvekké és tudományos ülésekké satnyul, az ember elfeledi a létet. Az ember a világ uraként pöffeszkedik a létezők kupacán, csak önmagával és a léttel nem találkozik sehol.

A folyamat továbbgondolásához, következményeinek felismeréséhez, személyes teendőink meghatározásához a létezők-semmi-Lét összefüggését egy ábra segítségével érdemes szemléletessé tenni, leegyszerűsíteni. Érdemes elgondolkodni ezen az ábrán, sok minden érthetővé válik a mai világból.

A létezőkbe ragadt ember számára az az első, ami látszik: ezért lett fontos az eredmény, a gyors siker. A mindenhatóság trónját a tudomány foglalja el, ami nem mérhető, kontrollálható, az mind a mese, a szubjektivitás, a tudománytalanság gyanúját vonja magára. A vallástól is eredményt, gyors megoldásokat vár. A rövid távú ígéretek politikája ezért tud fényes győzelmet aratni körökben, hiszen nem hosszú távú siker, munka, építkezés, hanem azonnali pénz, gyors jólét, eredmény kell.

A semmi valójában azt jelenti: az ember megcsömörlött a világtól, érez valami többre hivatottságot. A semmi jele az unalom. Az unalom szomorúságot hoz elő. A semmi pusztája félelmetes. Sajnos sok ember ettől megijed, s ekkor visszazuhan a létezőkbe, és habzsolja a létezőket. Az ilyen ember mindent száműz, ami eszébe juttatná a semmit: a betegeket, haldoklókat, a csöndet⁷.

Az életvezetés bölcsessége⁸

A létezők-semmi-Lét ábráját Miklós atya kiegészítette a világ-nagypéntek-húsvét (feltámadás) összefüggésével.

A létezők szintjéhez kapcsolta a világot.

A semmit a hívő ember számára az apostolok nagypénteki kétségbeesésével azonosította. A semmihez eljutott hívő ember aki a továbblépés helyett visszalép a világba a létezőkhöz, száműzi még az ünnep nyugalma, a vallást. Lázasan a létezőkkel igyekszik tömködni önmagában azt a lyukat, amire rálátása nyílt a semmi küszöbén, ami egy olyan nagy teremig vezetné, ahol Isten képes lenne betölteni a nagy űrt.

A legnagyobb semmi a keresztény ember számára Krisztus Urunk keresztje. A kereszt nem cél, hanem ajtó. A nagypéntekről a feltámadás után már tudunk beszélni. Aki a kereszten nem jut át, az csak a „maga módján keresztény”. A Golgotáról messzebb látni előre, visszafelé, de fölfelé is.

A Lét közelébe eljutott embert lenyűgözi Isten nagysága. A Lét jelenlétéből „nincs kedve” kilépni, az imát nem szívesen hagyja abba. Szívesen építene sátrat Szent Péterrel, s maradna a magasságban. A Létet megjárt ember mégis visszajön a világba.

Az élet keménységébe visszatérő embernek szembesülnie kell azzal, hogy a semmi pusztáját visszafelé is meg kell járni: a fenti világosságot az anyag keménységébe kell áthozni. A Létet megjárt, s az anyag ellenállásával szembesülő visszatért ember már nem keseredik el. Már tud a nyolc boldogság szerint élni, mert Istenben boldog.

A keresztény ember mozgásterének felvázolása alapozta meg két további téma részletes bemutatását. Az egyik a jól vitatkozni tudást, a másik az ember alapdöntésétől a bűnből való feltámadásáig tartó folyamatot ismertette.

Tudni kell jól vitázni!

A veszekedés mindig bűn. A vita kötelező. Azért merünk ütközni, mert bízunk abban, hogy jobb lesz a közösségünk. A vita az életet szolgálja. Aki vitatkozik, annak van véleménye.

A vita közben közel kell lenni egymáshoz. Lássam a másikat, nézzünk egymás szemébe. A vita helye az otthon. A baráti körben és a szomszédok előtt nem szabad vitázni. A komoly vitában a partnerem véleményének meghallgatására 15-20 percet kell fordítani.

³ Turay-Nyíri-Bolberitz: A filozófia

⁴ Martin Heidegger egzisztencialista filozófus (1889-1976). 1928-ban a filozófia nyilvános rendes tanára a freiburgi egyetemen. Gondolkodásának középpontjában a létkérdés áll.

⁵ Turay-Nyíri-Bolberitz: A filozófia

⁶ Turay-Nyíri-Bolberitz: A filozófia

⁷ dr. Papp Miklós: A kiengesztelődés szentségének helye az ember életvitelében című cikke és a 2007. augusztus 9-10-én Máriapócon elhangzott előadásai felhasználásával

⁸ dr. Papp Miklós: A kiengesztelődés szentségének helye az ember életvitelében című cikke és a 2007. augusztus 9-10-én Máriapócon elhangzott előadásai felhasználásával

Egyszerre csak egy dologról beszéljünk! Nem a múlt, a jövő a fontos. A kompromisszum az élet miatt fontos. A szóval, vagy gesztussal kifejezett bocsánatkérés kell! Akiért imádkozunk, azzal másként bánunk. Aki a házasságával törődik, a legfontosabbal törődik!

Az igazságra csak részben lát rá mindenki. Igaza egyedül csak Istennek van.

Istenünk hívásától a bűnből való feltámadásig

Az emberi életút a létrend alapján az időben olyannak mutatkozik, hogy az ember tudatosan meghoz egy alapdöntést, azt lefordítja a mindennapjaira, majd igyekszik a kettő harmóniáját kontrollálni.

Az alapdöntés transzcendens döntés Isten mellett vagy ellene.

Az Isten (a Szeretet, az Értelem) melletti döntést le kell fordítani konkrétabb alakba. Ezek lesznek az életdöntések, a jó célok, a nagy tervek (a konkrét vallásos élet, az életállapot eldöntése, a hivatás, a szülőség vállalása, a legfontosabb barátok, az igényes testi-lelki élet). Ki kell imádkozni, mit is akar velem a Teremtőm. A kiimádkozott élettervet a realitások talajába kell ültetni. Az életdöntések azért életbevágóan fontosak, mert hordozzák az egyes tetteket.

Akármilyen életvitellel nem lehet az életdöntéseket elérni. A cél életstílust, stratégiát követel. A stratégia, az életstílus aktív gondviselést jelent az egyes tettekre, hogy azok tényleg a célhoz vigyenek. Mi kell a tettezhöz, mire kell gondot viselni? Az erkölcsi tettezhöz kell a cselekvő személy, és a cselekvésnek van egy körülménye, környezete. Az aktív gondviselés azt jelenti: gondot viselünk önmagunkra és cselekvésünk körülményeire.

Az életdöntés és a konkrét tett egymáshoz való viszonyát kontrollálni kell. Az érett erkölcsi személy jellemzője, ha a kontrollnak rögzített időpontjai vannak. A rendszeres kontroll segít, hogy ne ragadjak le se jóban, se rosszban. „Vigyázz, ahol tetszel magadnak, azon a szinten maradsz”- tanácsolja Szent Ágoston azoknak, akik azt hiszik, készen vannak, nem kell fejlődni, tanulni, nőni.

Elégtelen lenne csak az egyes tettekre kiélezni tekintetünket, a tetteket hordozó alapmagatartás, folyamat a fontos. Ehhez ismernünk kell a lélek lecsúszásának fázisait:

1. Az ember nem a céljára néz. Nincs kedve imádkozni. Nem akarja a krisztusi kontrollt. Elmarad a templomból.
2. Nincs kedve szembesülni olyan emberrel, aki rászólna. Elmarad a közösségből.
3. Az életfegyelem lazul, az időbeosztás szétesik. Lazul az erkölcs is.
4. A begyorsult eseményekből nem mer kiszállni. Már sejti, hogy baj van és lesz, de még nem méri fel, mi a kisebbik rossz.
5. Már nem ura a helyzetnek, hanem áldozata. A szabadság rabsággá lett.
6. Az élet összeomlik. Megtörténik a baj. Csak a baj látszik. Az odavezető út, a látványos katasztrófa igazi oka láthatatlan, észrevétlen.

A bűnből való feltámadás is folyamat. A feltámadás első tette a megtörtént katasztrófa meggyónása. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy amibe lépésenként csúsztunk bele, abból villámcsapásszerűen nem mászhatunk ki. A kis lépések politikája visz előrébb, a bűnnek ára van.

Bató András

Családos tábor 2007 résztvevői imáikon túl köszönetüket fejezik ki a tábor anyagi támogatásáért

a VICUS XI. Közalapítványnak, a XI. kerület Önkormányzatának
az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Hitoktatási Felügyelőségének.

Családos közösségeink külön is köszönik FARKAS FERENC úrnak, a VICUS XI. Közalapítvány idén leköszönt elnökének, az elmúlt több mint tíz esztendő folyamán az irántunk megnyilvánuló segítő közreműködését!

Családos tábor 2007 -Máriapócs

A résztvevők beszámolóí, élményei

Medgyessy Ferenc:

Családos táborunkat idén Máriapócsra szervezte Bató András, a családos közösségek vezetője. A kis (mező)város Budapesttől több, mint 220km-re van, s tudatlanságomban elég sokszor felmerült bennem a kérdés – miért nem lehetett közelebb tenni az ideitábort? Miért pont Máriapócs?

De az ott töltött néhány nap olyan lelki feltöltődést jelentett, hogy ma már szégyenlem, hogy eddigi életemből kimaradt Máriapócs meglátogatása.

300 éve Magyarország egyik leghíresebb búcsújáró helye, a Máriapócsi Görög Katolikus Kegyetemplom. A Mária-szentély jelentősége 1696-ban kezdődött, amikor az ikonosztáz Istenszülő-képén Mária szemét előntötték a könnyek. A könnyezés 1715-ben és 1905-ben megismétlődött. Ma a templomban olvashatjuk a csodás könnyezések rövid ismertetését, amelyek valódiságát rendkívül alapos világi és egyházi vizsgálatok, tanúkihallgatások igazolják. Emlékezetes napja a településnek 1991. augusztus 18-a, II. János Pál pápa máriapócsi zarándoklata. A százezreknek megtartott és az egész keresztény világnak közvetített pápai mise messze elvitte a búcsújáróhely híret.

2005. december 3-án Dr. Erdő Péter bíboros kihirdette: Máriapócs a Nemzet szentélye címet kapta.

Beszámolóimhoz hozzátartoznak a számok. Idén 14 család csatlakozott a táborhoz, s ez azt jelenti, hogy a 3 segítővel (Wappler Kati, Fejes Csabi és Süttő Dani) együtt 64 fő utazott Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe. Szép, nyári időnk volt, a kisgyerekeket nemcsak a 3 vigyázó, de a nagyobbak is pásztorolták, ügyesen. Köszönet a áldozatkész segítségért!

Az itt töltött négy nap más szempontból is igen hasznos volt. Aki gyorstalpaló tanfolyamot végeztetett velünk, nem más, mint dr. Papp Miklós atya, a nyíregyházi Görög Katolikus Középiszkolai Lelkészség hittanára. Nagyon felkészült,

életvezetés témában igen járatos előadót ismerhettünk meg benne, aki a XXI. század kihívásainak megfelelő tempóban és stílusban mutatott rá az életvezetés buktatóira és a nehézségek elkerülésének lehetőségeire.

Dióhéjban szeretnék izelítőt adni a tartalmas előadás témájáról:

Vitatkozni tudni kell! (A vita célja, hogy holnap is egymás szemébe tudjunk nézni...)

Az életvezetés bölcsessége

Az alapdöntés meghozatala („Bízom az Istenben...!” – Bárhol vagyok, az a küldetésem, hogy nőjön a fű körülöttem.)

Az életdöntések meghozatala (Keresztény akarok lenni. Hivatás. Igényesen akarok élni. Házasság vagy szerzetes akarok-e lenni. Gyermekvállalás. Baráti kör. - A választ ki kell imádkozni Istentől!)

Az életdöntések lefordítása: a cél csak megfelelő életstílussal érhető el (Pozitív agresszió: a Célből Tett lesz. Lefordítás = stratégia. Menedzselni kell a házasságot! Menedzselni, azaz gondot viselni rá ⇔ *Gondviselés.*)

Gondviselés önmagunkra

A jó gondolatokat ápolni, felidézni (Emlékgyártás)

A rossz gondolatokat ápolni, kisöpörni (Lelki higiénia)

Gondviselés a körülményekre

A megváltozhatatlan körülmények (*A körülményekről nem tehetünk, de hogy hogyan viseljük, az tőlünk függ.*)

A megváltoztatható körülmények (Ez viszont kézben kell tartani! Férjemre/feleségemre gondot viselek. Szakmailag megtervezem a fejlődésemet. Kapcsolataimat irányítom. Rendszeresen végiggondolom, mi jó, mi rossz az életemben (Böjt!))

Kontroll (Rendszeres önvizsgálat. Mikor? Vasárnapi misén, napi ima alkalmával, lelki gyakorlaton, nagy ünnepeken.)

A lecsúszás és feltámadás folyamata

Hogy történik a lecsúszás?

Elkezddek másfelé tekinteni

Kerülöm az embereket

Nem tudok időt áldozni másra

Már sejtem, hogy rossz irányba vezet az életstílusom!

Áldozat vagyok! (Nyafogás)

Az utolsó kis lökés...

Bumm! (válás, alkoholista, öngyilkos, stb.)

A visszatérés lehetősége (Nem könnyű! Segítsük a másikat, ha krízishelyzetbe kerül! Ne hagyjuk magára!)

Szentgyónás (Visszatérés az Atya szeretetébe. Beismerés + áldás = Tovább! - Nem tudsz úgy biciklizni, hogy állandóan hátrafelé nézel!)

Istenre nézni!

Nyitni más emberek felé

Pozitív gondolkodás

Befejezésképpen szeretném elmondani élményemet a görög katolikus testvérek között. Eddig nem igazán ismertem őket. Dr. Papp Miklós atya nemcsak életvezetési tanácsokat adott, hanem diaképes előadásban bemutatta a görög katolikus liturgia menetét is. (Azt mindenki tudja, hogy a görög katolikus templomokban a szentély és a hívek között egy ikonosztazion található. Ezzel is az áldozat misztériumát hangsúlyozzák. De hogyan zajlik a szentmise az ikonosztazion mögött?) Mindennek ismeretében a görög liturgia szerinti szentmise nem idegenül zajlott. Megismerhettünk egy nagyon régi, tradíciókat őrző liturgiát, mely nem változott szinte semmit sem az évszázadok alatt, s amely mégis új volt számunkra. Ezáltal gazdagodtunk mi is, akik eddig kívülállók voltunk.

Másik élményem a máriapócsi templomhoz kapcsolódik. Akár turista, akár zarándok az ember, érezni, hogy történelmi helyen jár. Nemcsak a falra erősített mankók, bilincsek, melyek történetét oly kedvesen ismertették velünk, de az ott élő emberekből sugárzó Mária-tisztelet is egyedivé teszi ezt a helyet. Egész nap és éjjel nyitva a templom, nem kell bezárni. Az emberek annyira tiszteli a Szűzanyát, hogy nem visznek onnan semmit. Sokan imádkoznak a Szűzanyához, pártfogását, segítségét kérve. Milyen jó, hogy van ilyen hely! Imádkozzunk mi is a Szűzanyához!

S köszönjük a szervezőknek, hogy fáradságot nem kímélve ismét megszervezték a családos tábor!

Bató Margit:

Idén vigyázás terén visszanyúltunk az alapokhoz, vagyis több „külsős” is segített a gyerekekkel való foglalkozásban. Így a jól bevált foglalkoztató terem mellett a focipályára és a játszótérre is kijutottunk. A helyi kispapok vezetésével pedig Nyírbátorba kirándulunk. Szerencsére mindenki megtalálta a neki való foglalatosságot; a nyugodtabbak leveleket gyártottak, vagy fonállal dolgoztak, míg az elevenebbek a nagyfiúk tűrőképességét tették próbára. Szombat délután vetélkedőt szerveztünk kicsiknek-nagyoknak egyaránt.

Köszönjük a kispapoknak: Péternek, Jánosnak, Gábornak és Benedeknek a sok segítséget, éppúgy, mint Katinak, Csabinak és Sütinek, akire jövőre is számítunk!

Miklós atya több témát is felajánlott, hogy miről beszéljünk, így alakult, hogy csütörtök este a párkapcsolatok, pénteken pedig a vita és az ima voltak terítéken. Sokan sokat hallottunk már a párkapcsolatokról, de most megint új szempontból kerestük meg, hogy mi szükséges egy jó kapcsolathoz. Az egyik a szerelem, amelynek mindhárom fajtáját (erosz, filia, agapé) kielemeztük, a másik a közös világnézet, amely kialakításáért mi magunk vagyunk felelősek. Ezért

sokat kell beszélgetni, vitázni, olvasni, utazni és kísérletezni, hogy mire vagyunk jók. De van három dolog (drog, szex, sátánista dolgok), amiket nem szabad „csak” kipróbálni, mert a lejtőn nincs megállás. Amíg a két alappillér (szerelem, közös vilánézet) nem alakul ki egészen (az atya szerint 24 éves korig), addig nem szabad házasságot kötni, mert könnyen tönkre mehet. A beszélgetést egy imával zártuk jövendőbelinkért (aki lehet, hogy épp mellettünk állt).

Másnap korábban kezdtük a beszélgetést, mert kíváncsiak voltunk a helyes ima és vitatkozás alapjaira. Miklós atya beszélt a vitatkozás (= veszekedés) testi feltételeiről és szabályairól, amiket a következő napokban egészen jól elsajátítottunk a gyakorlatban is. A testi feltételek közül elsőként azt tanultuk meg, hogy üres hassal nem szabad vitázni. Ezek után mindig volt nálunk valami apró ennivaló, ha a fiúkat meg kellett győznünk. Illetve gyakran mutogattunk egymásnak a két nemre jellemző görbét, amelyet szüleink is felismertek saját előadásukról.

Az imádságról való beszélgetésünket a helyes testtartás begyakorlásával kezdtük és különböző ima-módokon át, mint a szavak nélküli fejhajtás, vagy a saját szavakkal mondott imánk, egy relaxációs, egysoros imával zártuk.

Bató Mihály András:

Szombat délután az akadályversenyre került sor. A hat állomáson a különböző csapatok, a 88-as csoport, a Ki? Mi! a rózsaszín pitbull és a VBLBE(villám baromfi lázadó bolyhos egerek), mérhették össze erejüket. Minden csapat más helyről indult. Az állomásokon különféle feladatok várták a versenyzőket. Az első helyen bekötött szemmel egy megadott mondatot kellett lerajzolni, egy másik embernek pedig jó lett volna megfejteni (ez nem túl nagyon sikerült). A kettes állomáson szépségkirálynőt díszítettek, 2 szemetes zacskóval, 1 csattal, 1 karkötővel vagy 1 nyakláncsal, 1 hajgumival és még ki is kellett festeni. A 3. helyen hajtogatni kellett 5 hajót és még 5 különböző járművet, így lehetett megkapni a maximális pontszámot. A négyesnél a derekukra kötött madzagon egy filctoll lógott, amit egy műanyag palackba kellett „beletenni”. Az 5. állomáson egy nehéz pályán kellett végigvezetni egy bekötött szemű bátor vállalkozót. Az utolsó helyen egy megrajzolt alapra, a kihúzott testrészeket kellett ráragasztani, majd jellemezni az „állatot”.

A versenyt a 88-as csoport nyerte, a többiek egyenlő pontot értek el.

Összeállította: Medgyessy Ferenc

Lelkigyakorlat gyerekszemmel

Vidám percek– tábortűz, Máriapócs, 2007 augusztus

Ha én felnőtt lennék:

170-nel mennék az autópályán, hogy mi legyünk az elsők.

Szabadon rohangálnék a folyosón, és senki sem szólhatna rám.

Lelkigyakorlaton nem tartanék borkóstolót, de ha mégis, a gyerekeket ültetném az első sorba.

A legkisebb lenne a focicsapat kapitánya, és mindenki játszhatna.

Éjjel bármennyig fenn lehetnék, és nem mondanám a gyerekeknek, hogy este fél tízkor lámpaoltás.

Nem szekálnám a gyerekeimet, hogy menjenek vadidegen görög katolikus misére, ha miénket sem értem.

Megérteném, milyen nehéz a gyerekeknek engedelmessé válni. Azt dörgölném a felnőttek orra alá, hogy Jézus is azt mondta:

legyetek olyanok, mint a gyerekek. És ha olyanok lennének, bevinném őket a csapatba.

Lelkigyakorlat felnőtt szemmel

Ha én gyerek lennék:

Örülnék, hogy a szüleim borkóstolóra mentek, mert akkor azt tenném, amit akarok. Úgysem veszik észre.

Nem kiabálnék a folyosón, örülnék a csendespihenőnek, mert tudnám, hogy a teli gyomor által megkívtatott nyugalom az teljes lelki élet, béke egyik alapvető feltétele.

Nemcsak Gagának írnék levelet, amikor ő még senkink sem írt.

Megérteném, hogy a szüleim megváltoztatásához nem elég Miklós atya és két nap.

Addig pedig inkább magamtól beagyaznék, az angyalkáktól kapott édességet megosztanám az édes szájú apukámmal és este önként, vidáman, megkérdezném, mikor kell megfürdenem és lefeküdnöm. Este fél tízkor már aludnék, hogy a felnőttek megtapasztalhassák: „nemcsak kenyérral él az ember”.

Piroska és Gábor

Tihany és Balatonfüred

AKTK kirándulás

Ebben az évben is lehetőségünk nyílt az AKTK Nyugdíjas Klubjának szervezésében az őszi kiránduláson való részvételre. Hűvös, borongós szombat reggelen gyülekeztünk a templom előtt. Ezúttal Tihany és Balatonfüred volt az úti cél.

Elindulásunk után a Rózsafüzér elimádkozásával köszöntöttük a Szűzanyát, kérve az ő pártfogását, hogy záródokumentumok során lelkiekben is gazdagodhassunk. Ahogy közeledtünk a Balaton felé, az időjárás egyre barátságosabbá vált. Tihanyban már napsütés fogadott bennünket. Itt először az Apátság kápolnájába mentünk, ahol Attila atya mutatott be szentmisét. Ezután a templomot és az Apátsági múzeumot néztük meg.

A Tihanyi Bencés Apátságot I. András király alapította 1055-ben, aki itt is lett eltemetve az Altemplomban 1060-ban. Tihany az egyetlen hely, ahol magyar király az eredeti temetési helyén nyugszik. Az Altemplom román stílusú, keletelt, lőrés-ablakokkal. Itt látható a falon az Alapítólevél másolata is. Az Apátság Alapítólevele az a nyelvemlékünk, amely az első összefüggő magyar mondatot tartalmazza, melyet mindannyian megtanultunk még iskolásként.

Az Apátsági Templomot 1774-ben szentelték fel. Berendezése egységes és harmonikus. Az oltárok és a szobrok fából készültek. Egy osztrák mester alkotásai, aki 25 évig dolgozott Tihanyban és itt is temették el. Az idegenvezető hölgy részletesen ismertette a főoltáron, a szószéken és a mellékoltárokon található szoboralakokról a legfontosabb tudnivalókat, amelyeket ilyen rövid írásban sajnos lehetetlen felsorolni. A főoltár Szent Ányos, a mellékoltárok : Szent Benedek és Szent Skolasztika tiszteletére lettek szentelve. A bencés szentekről sok új ismerethez jutottunk. Ezenkívül még a Máriacelli-oltárt és a Jézus-szive oltár gazdag díszítését is megcsodálhattuk. Ez utóbbit 1766-ban elsőként, külön engedéllyel szentelték Jézus szíve tiszteletére. Jézus szíve szobor, alatta a Fájdalmas Anya szobra, illetve a fiókait vérrel tápláló pelikán látható. A szószék a legharmonikusabban díszített a Magyarországon találhatóik közül.

A freskók a XIX. század végi felújítás során készültek, melyek Deák-Ébner Lajos, Székely Bertalan és Lotz Károly alkotásai. Az orgonaszekrény is eredeti formájában látható, jellegzetes barokk díszítéssel.

A templom után a Kolostorral, illetve a múzeum látnivalóival ismerkedhettünk. A Kolostor könyvtára a XIX. század végén megsemmisült. Az épületet a kommunizmus ideje alatt múzeumként használták. A bencés rend csak 1990-ben térhetett vissza.

Először abba az emlékszobába léphettünk, amelyet az utolsó magyar király, IV. Károly emlékére rendeztek be, aki száműzetése előtt, 1921. október 26-31. között itt, a bencés kolostorban töltött néhány napot feleségével, Zita királynéval együtt. Az ő emléküket őrzi a Kálvária is, amelynek stációit 1960-ban leromboltatta az akkori hatalom, majd 1992-ben újra felállították.

A pincében látható kiállításon elsőként a bencések életét, tevékenységét bemutató jelenetek (imádság, munka, étkezés) láthatók falfestményeken, kiegészítve a szerzetesek életnagyságú alakjaival. Az étkezést ábrázoló képen a felolvasó szerzetesben felismerhetők Korzenszky Richárd jelenlegi perjel vonásai!

Az első teremben a falon egymás melletti üvegtáblákon látható az Apátság Alapítólevelének eredeti szövege, a mai magyar nyelvre történt fordítása és külön tablón kigyűjtve a magyar szavak, melyeknek többsége földrajzi név, (mellettük feltüntetve a mai megfelelőjük). Érdekeség, hogy az egymásnak megfelelő elnevezések azonosítását a három tablón egyszerre megjelenő fényaláhúzás segíti!

A továbbiakban a Balaton környékén előkerült leleteket, a korábban a földműveléshez, állattartáshoz szükséges eszközöket, használati tárgyakat bemutató tárlókat láthattuk. A Balatont és a Belső tavat is ábrázoló makett segítségével megismerhettük a régi idők balatoni közlekedési eszközeit, illetve a halászat különböző módjait valamint a nádvagást. Az utolsó teremben szakrális eszközök, ruhák voltak láthatók.

Ezután következett a Kolostor ebédlőjében a finom és bőséges ebéd. Így gyűjtöttünk erőt a további látnivalókhoz. Ebéd után a korábban már említett Kálváriához vezetett utunk. (Útközben azért még kipróbáltuk, működik-e a híres tihanyi-visszhang. Másodszori próbálkozásra a csapat kiáltására megérkezett a válasz is!) A stációkon nagyon szépek a felújított rézdomborművek. A Kálvária végén felállított három kereszt egy hármashalmot formázó kőépítmény előtt áll, amelynek közepéről még hiányzik a IV. Károly király emlékét őrző tábla. Ennek újbóli elhelyezésére csak a későbbiekben kerül sor. Rövid ima után még egy itt készített fotó segítségével igyekeztünk emlékezetessé tenni a csoport tagjai számára ezt a kirándulást. Innen nagyon szép kilátás nyílt a Balatonra. A Kálváriát elhagyva megköszöntük idegenvezetőnknek, hogy szavai nyomán ennyi új ismerettel gazdagodhattunk. A busz felé haladva még megcsodálhattuk a „Régi idők udvara” sok szép fából faragott szobrát, az ott látható régi mezőgazdasági eszközöket, szerszámokat.

Rövid utazás után megérkeztünk Balatonfüredre. Itt már igazi nyári idő fogadott bennünket. Először a Kerek-templomba igyekeztünk, amely 1841-től 1846-ig épült. Az oltárkép Jézus és a samariai asszony találkozását ábrázolja. A baloldali Szűz Mária-oltár készítette kedves útítársunkat Sík Sándor „Magyarok Nagyasszonya” c. versének elmondására. Szűzanyánkat – Kisboldogasszony napján - egy énekkel is köszöntöttük. A jobboldali oltárkép - Jézus a kereszten - Vaszary János alkotása.

Az utolsó hivatalos program a Jókai-villa meglátogatása volt. Itt is egy nagyon kedves vezetőt kaptunk, aki úgy ismertette meg bennünket Jókai Mór világával, mintha magunk is abban a korban élnénk. Megtudtuk, hogy Jókai a villát könyveinek tiszteletdíjából építtette. Akvarelljét is láthattuk, amilyennek elképzelte. Ezt valósította meg a tervező. A villa

1870-re készült el. Itt ma is a berendezés és minden tárgy a "nagy mesemondó" és felesége, Laborfalvi Róza mindennapjait idézi. Sokan megfordultak náluk. A falakon lévő képek tanúsága szerint szívesen látták a hozzájuk betérőket. Jókat szeretett kertészkedni is. Úgy gondolta, ha írásai nem is, a fái biztosan fogják emlékeztetni őrá az embereket. Ma már persze tudjuk, hogy nem így történt. Őt tartják a leggazdagabb szókincsű írónak. Gazdag életművet hagyott hátra. Több, mint 100 regényt írt. Számomra újdonság volt megtudni, hogy – édesapja kívánságára - eredetileg jogász végzettséget szerzett. Megható volt látni az édesanyjáról készített festményét is.

Sajnos az idő gyorsan telt ezen a szép napon is. Még egy kicsit gyönyörködhattünk a Balaton-parton a táj szépségében, a hattyúk és vadkacsák látványában, napozhattunk is. Szívesen maradtunk volna még, de lassan el kellett indulnunk, hogy Attila atya időben hazaérjen az esti szentmisére.

Ezúton is szeretnénk megköszönni Csernus Gáspárnak a fáradozását, amellyel megszervezte ezt a kirándulást és lehetővé tette számunkra, hogy ennyi szép élményben volt részünk.

Bertus Jánosné

Az Albertfalvi Keresztény Társaság Szent Mihály Akadémiájának 2007. őszi programtervezete

1. 2007. szeptember 30, vasárnap:

Dr. Verbényi István kanonok előadása:

„A házasság szertartásának új rendje”.

Helyszín: a Búcsú alkalmával a templomban, 17 órákor.

2. 2007. október 12, péntek:

Kesselyák Péter főtanácsos:

„A buddhizmus keresztény szemmel”. Vetített képek előadás

Helyszín: a Don Bosco iskola, 18 órákor

3. 2007. október 24, szerda:

Dr. Bogár László egyetemi tanár előadása:

„Társadalmi összefogás perspektívái a magyar gazdaság rendbetételére”

Helyszín: a Don Bosco iskola, 18 órákor

4. 2007. november 7, szerda:

Makovecz Imre építőművész videó vetítéssel kísért előadása:

„Az építészetről”

címmel, művészi hitvallásáról és a magyar építőművészet jövőjéről.

Helyszín: a Don Bosco iskola, 17 órákor

Utána kerekasztal beszélgetés

5. 2007. november 22, csütörtök:

Kiss Gábor nyelvész, főszerkesztő előadása:

„A szó az élet tükré” címmel a magyar nyelv régi és új szavairól

Helyszín: a Don Bosco iskola, 18 órákor.

A Don Bosco iskola címe: 1116 Budapest, Albertfalva u. 9-11.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Az „5 éves a PONT”

ünnepségsorozat első állomása Csolnokon

Nem tudom, hányan voltak már hasonló helyzetben, de furcsa érzés, az biztos. Egy hangya utolsó kérését teljesítem. Mert megígértem neki, hogy nyilvánosságra hozom élete művét, melyet a csolnoki plébánia közösségi házában küszöbén írt. Íme, kedves Olvasók, Küszöbi H. írása (teljes név a szerkesztőségben).

Hohó! Újabb csoport érkezett! Szeretem, amikor jönnek, mert van miről írni, és van mit enni. De, ha jól látom, ezek mind lányok. Hát, mégse lesz túl izgi?! Na, tudtam. Még le sem pakoltak, már takarítanak. Ha így jobban érzik magukat...

Úgy tűnik, elaludtam, mert már délután van, és jó! 6 fiúval együtt az átalakított teraszon ebédelnek. Nahát, ennyi virsli! Arra gondoltam, hogy mindenhova követem őket, és megfigyelem szokásaikat. Aztán hátha irodalmi, vagy biológiai Nobel-díjat kapok! Ha jól látom, készülnek valahova...

Nem tudtak előlem meglógni, mert ráugrottam az egyik cipőre, így végignézhettem, ahogy felsétáltak a kálváriára, majd a délután további részében egy Doboz körül ültek, ha jól sejtem, játszottak. A vacsora után (amiből nekünk is jutott), közösen beszélgettek valami misszióról, csak már késő volt, így elaludtam.

Másnap reggel beszéltem a társaimmal, és megállapodtunk, hogy mindig, amikor leülnek, 1-1 felderítőt küldünk az asztalra. Bármelyikük jött vissza, mindig ettek a Betolakodók.

Na, de térjünk vissza a kedd reggelhez. Valahova készültek, így jó előre elfoglaltam az egyik cipőben a helyemet. Lehet, hogy rossz döntés volt, mert így valami nagy sárga zörgős járművel utaztunk, aztán meg gyalog egészen egy nagy tóig. A vízbe nem merészkedtem be, de vidám hangokat hallottam onnan. Aztán még mások is jöttek a csoporthoz, és valami színes lapokkal játszottak, meg párosával nagyon lassan fekete-fehér bábukat mozgattak egy táblán. Szerencsére időben visszabújtam a cipőbe de visszafele is megviselt az utazás, így este már nem mentem velük. De a templomi barátaim mondták, hogy ott imádkoztak.

Szerdán kétfelé vált a csoport, én helyben maradtam, mert a tegnapi strand nem tett jót hangyabőrömnek. Megint csak lányok maradtak, és a konyhában forgolódtak. Valamit a sütőnél is variáltak, nem tudom, de elég büdös lett... (A másik csoport közben kirándult, hazaérve mind megették a frissen sült palacsintát.) Délután a városban fagyiztak, majd volt, aki a tűznél főzött, volt, aki pihent, és többen a Doboz körül játszottak. Majd jöttek ketten, akik már ismerősek voltak nekem. Rajtuk utaztam át a templomba, mert ott volt a szentmise. Amikor vége lett, a teraszra gyűltek, és megint ettek. Aztán a tűz köré ültek, az egyik lány mondott valamit, és hirtelen megtámadtak...

Szegény Küszöbi H. nem tudta befejezni a művét, mert az esti vetélkedő elő feladatának, a hangyagyűjtésnek esett áldozatul. De biztos leírta volna még, hogy cukorkát - tekertünk és történetet írtunk a táborúznél, majd beszélgettünk és eltettük magunkat másnapra. Csütörtökön összepakoltunk, majd újra alaposan kitakarítottunk. Még egy gitáros próba is belefért, amíg a szomszédos Péliföldszentkeresztről megérkezett Béla atya, hogy a táborzáró szentmisén megköszönjük ezt a pár vidám napot annak, Akit a köszönet illet!

Bató Margit

Benelux körút: a végén csattan az ostor

Útközben idegenvezetőnk elmondta, hogy a kiajánlott programot teljesen végigjárjuk, csak a sorrenden változtat. Részben az időjárás alakulása, részben a közlekedési viszonyok miatt, és úgy akarja alakítani, hogy a legmaradandóbb élmények az útról, és Belgiumról, az utolsó teljes belgiumi napon érjenek minket. Ahogy fogalmazott: a végén csattanjon az ostor. Így vágtunk tehát neki az utolsó teljes-napi belgiumi programnak. Természetesen a kételkedés kis ördöge megint nem hagyott békén, hiszen a csodás Brüsszel után igencsak színvonalas élménynek kell lennie annak, ha emlékezetes akar maradni.

Utunk első célja Gent városa volt. A buszról leszállva egy szép „megszokott stílusú” utcán sétáltunk a főtér felé. A főtéren áll a városháza, amelyet oldalról közelítettünk meg, ezért igen jól lehetett látni, hogy az épület valójában két külön részből áll. Két homlokzata teljesen elüt egymástól, hiszen az első rész a 15. században épült gótikus stílusban. A gazdagon díszített fülkében szobrok álldogálnak, gazdagon csipkézett a teljes felület, és szép saroktorony zárja a sarkot. Az építés azonban a vallásháborúk és a pénz hiánya miatt leállt, és csak jóval később a 17. század első évtizedeiben folytatták azt, most már reneszánsz stílusban. A tér felőli oldalon már ez, az oszlopokkal díszített, homlokzat látható.

A téren jobbra a vászon és posztócsarnok látható, amelyre „támaszkodik” a közel száz méteres őrtorony, ahol az óra minden negyedóránban kis harangjátékkal jelez. Erről azonban később részletesebben is mesélek, most azonban a vele szemben álló Szt. Bavo székesegyházba igyekszünk. Ki volt Szt. Bavo? Nem sok információt sikerült azóta sem összegyűjteni. Valamikor a 7-8. század környékén élő szerzetes, de életéről nem találtam adatokat. Maga a székesegyház a 1210-es évektől épült az 1500-as évek végéig. Imponáló méretű, téglából, fehér és szürke kőből épült gótikus katedrális. Az útikönyvek azt írják, hogy Belgiumnak nincs még egy temploma, amely ennyi műkincset őrizne falai között. Siremlékek, ötvösművészeti remek, fafaragások, a flamand festészet világhírű alkotásai, egy gazdag díszítésű barokk szószék, a szentély részben található stallumok, a főoltár előtti gyönyörű kandeláberek sorakoznak egymás mellett.

Mindezek mellett azonban a Van Eyck fivérek, Hubert és Jan alkotása, „A titokzatos bárány imádása” című festménye emelkedik ki. A 15. századi flamand festészet főművének tekintik ezt az 1432-ben készült táblaképet. Az egész olyan, mint a minálunk is ismert szárnyas-oltár. Becsukva is képeket láthatunk az elején, és amikor kinyitjuk, dupla nagyságú kép tárul elénk. Nézzük tehát, hogy mit is látunk:

A csukott kép elején az alsó részben négy, közel ember-nagyságú alak: a megrendelő kereskedő, Keresztelő Szt. János, Szt. János apostol, evangélista, és végül a megrendelő kereskedő felesége. A felső sorban szintén négy kép van egymás mellett. Az első Gábrriel arkangyal köszönti a Boldogságos Szűzet, a második egy ablakon át látható tájkép (valószínűleg egy korabeli genti táj), a harmadikon a Szűzanya, amint hallgatja az angyali üdvözlést, a negyediken egy csendélet.

Ha kinyitjuk a képet, akkor tárul elénk, most már dupla szélességben e csodálatos alkotás. Itt is két részre bontható a teljes látvány. Alul középen a tulajdonképpeni lényeg „A titokzatos bárány” imádása. A kép a „Jelenések könyve” alapján ábrázolja az Úr Jézus imádását. A kép közepén, egy emelvényen, látható a Bárány a kereszttel, úgy, ahogy sok szentképen (és hasonlóan a mi húsvéti gyertyatartónk ábrázolásához) látható. Fölötte a Szentlélek galamb képében lebeg. Előtte két angyal térdel, az Ószövetség és az Újszövetség jelképe. Az emelvényt fehér ruhás szüzek veszik körül. Alul középen az Élet Kútja. Jobbról Szt. Kristóf vezetésével zarándokok érkeznek, balra a megvesztegethetetlen bírák pannója látható. (Sajnos ez az egy rész nem eredeti a festményen, mert 1934-ben valaki ezt a részt kivágta és ellopta. Sajnos, az óta sem került elő, így egy másolat helyettesíti.) Jobbról-balról lovon díszes lovagok, Krisztus légiója. A fenti képsor baloldalán mezítelen férfialak, Ádám, fölötte kicsiben Káin és Ábel áldozata. A következő képen a Szűzanya, középen a Mindenható Atya teljes alakja. Ha jól megnézi az ember a képet, egymás fölött látja szigorúan egy vonalban a Bárányt, a Galambot és

az Atyát, tehát a teljes Szentháromságot. Az Atya alakjától jobbra egy szakállas szent (szerintem Szt. Bavo), azután egy mezítelen női alak: Éva. Fölötte kis képen Káin megöli Ábelt.

E híres képnek mozgalmas a története. II. József (a mi „kalapos királyunk”) annak idején Németalföld uraként úgy intézkedett, hogy távolítsák el az általa szemérmetlennek ítélt Adámot és Évát ábrázoló pannókat. Nem sokkal később Napóleon katonái hadizsákmányként Párizsba, a Louvre-ba vitték az oltártábla középső részét. Az oltártáblák egyes részei magángyűjtők kezén vándoroltak ide-oda, míg végül a porosz uralkodó tulajdonába jutottak, aki egy berlini múzeumnak adományozta. Onnan a versailles-i békeszerződés értelmében, a Belgiumnak fizetendő jóvátételként ennek a képnek a visszaszállítására kötelezték a németeket. Így került újra a genti székesegyházba, ahol 1934-ben megtörtént a már említett képcsonkítás. A második világháború idején, Belgium lerohanása miatt Franciaországba menekítették a felbecsülhetetlen értékű műkincset, de a németek francia földön újra rátették a kezüket. Az oltártáblákra Tirolban, egy sóbányában leltek rá a háború végén az amerikai katonák. Csak 1945-ben állíthatták ki újra a genti katedrálisban a Van Eyck fivérek e sok viszontagságot látott remekművét.

A katedrálisból az őrtoronyba megyünk, ahol nem kell lépcsőt másznunk, hogy feljussunk 91 méter magasba, oda ma már lift visz fel. Az első és a második emeleten az őrtorony múltjára vonatkozó emlékeket, régi berendezési tárgyakat állítanak ki. A torony tetején 3 méter 50 centiméter nagyságú aranyozott rézből készült sárkány tölti be a szélkakas szerepét, 1380-ban készült. Ennek másolata is itt belül látható. Pazar a kilátás a torony szűk körfolyosójáról, amely csak egy személyes, ketten egymás mellett nem férünk el. Így egyirányú a körbejárás. Az őrtorony negyedik emeletén van a nagy óra, amely Belgium egyik legöregebb időjelző masinája, 1670-ből való. Az ódon óra minden negyedórán üt harangjáték formájában. 17 600 lyukból álló bonyolult szerkezet szólaltatja meg. Ez olyasmi, mint ami a régi tekerős zenélő dobozokban volt látható. A lyukakba beékelt pöckök mozgatnak egy tengelyen elhelyezkedő szerkezetet, és az adja tovább mechanikusan a harangokat megszólaltató „valamiknek”. Itt belül persze semmit sem lehetett hallani a harangjátékból a mechanika dübörgő hangja miatt.

A toronytól nyugat felé haladva a Leie folyó mentén érdekes ódon házak között érünk a flandriai grófok várkastélyához. A 9. vagy 10. században kezdték el építeni, 1180 táján Elzászi Fülöp, Flandria grófja alakíttatta át és nagyobbította meg a keresztes vitézek szentföldi erősségeinek mintájára, mert ő maga is keresztes lovag volt.

Utunk következő állomása Bruges (Brugge). Sajnos, mint ezen az úton annyiszor, Bruges zuhogó esővel várt minket. Így kérdésessé vált, hogy a csatornákon tervezett kishajós városnézést érdemes-e megtartani. A kishajók nyitottak, és láttuk, hogy az esernyőktől szinte semmit sem lehet látni a partból, ezért a csoport úgy döntött, hogy arra az időre szabad programot iktatunk be. Először a Notre-Dame katedrális kerestük fel, ami a város legnagyobb és leghíresebb temploma. A Notre-Dame gótikus templom 1210-1549 épült, méreteiben is méltó párizsi partneréhez. Kiemelkedő műkincse viszonylag kevés van, de nagyon szép a templom. Leghíresebb műkincse egy szobor-együttes, Michelangelo fehér márvány Madonnája, amely 1506-ban került ide. Helyi kereskedő családok rendelték meg a mestertől. 1940-ben a németek hadizsákmányként magukkal vitték, a második világháború végén Salzkammergut közelében találták meg, így került vissza eredeti helyére. A Notre-Dame szomszédságában álló palotát, Brugge egyik büszkeségét, 1420 táján építették. Az építészetileg is remekműnek számító épület falai közt helytörténeti múzeum működik. Ennek kertjéből csodáltuk meg a Notre-Dame 122 méter magas, téglából emelt tornyát. A Notre Dame-tól a csatorna partján sétálunk a városközpont felé. A csatorna mentén állnak a mesteremberek jellegzetes házai, többek között a foltozóvargáké is. Egy szép téren számos műemlék palota sorakozik. Közülük talán a legnevezetesebb a városháza, amely Belgium legrégebbi gótikus polgári épülete, építését 1420-ban fejezték be. Maga az épület nem nagy, de a homlokzata imponáló: finom nyolcszögű tornyocskák, 48 fülkében pedig Flandria grófjainak, grófnőinek szobrai állodognak. A városházával szemben valamikor a Szent Donát-székesegyház emelkedett, amely Brugge egyik leggazdagabb templomának számított, amíg a jakobinusok le nem rombolták. Balra áll az Igazságügyi palota. 1520 táján kezdték építeni, a homlokzatát 1722-ben építették át. Ez volt a szabad polgárok vezetőinek székháza.

Jobbra emelkedik a Szent Vér-kápolna. Fő kincse - néhány csöpp Krisztus véreből. Flandria grófja (várát délelőtt Gentben láttuk), 1149-ben kapta a jeruzsálemi pátriárkától. Egy ötvös-művészeti remek fogadja be: 1617-ben készítették ezüstmű, aranyból, drágakövekkel díszítve az ereklyetartót. Ritkán állítják ki, mesélte idegenvezetőnk, akkor a hívők körmenetben járulnak az ereklyéhez, fejet hajtanak, vagy megérintik kézzel, esetleg megcsókolják. Mőgöttünk két hölgy meg is jegyezte, hogy elég gusztustalan dolog ez. Később kiderült, hogy másnap valamilyen nagy nemzeti ünnepe van Belgiumnak, így az ereklye ma is látható. Be is ment a csoport a kápolnába, és szinte valamennyien beálltunk a körmenetbe. Nem sokkal előttünk a két hölgy is odajárult az ereklyéhez, és megcsókolta! Az ereklyénél egy pap bácsi üldögélt miseruhában (vagy legalábbis dalmatikában), a csók után megtörölte az ereklyét. Mindenki kapott egy képet az ereklyéről, melynek hátoldalán egy ima volt a Szent Vérhez. Sok nyelvből lehetett választani, magyar sajnos nem volt. Maga a kis kápolna is nagyon szép és díszes volt, sok képpel, szoborral, egy ezüst domborműves oltárral. Nagy élmény volt, mindenkinek tudom ajánlani, nézze meg, ha arra jár, és imádkozzon a Szent Vérhez.

Mint a belga városokban megszokott a főteret szép homlokzatú, régi házak övezik. Itt áll a vásárcsarnok, melyet 1248-ban kezdtek építeni, továbbá a posztókereskedők háza az őrtoronnyal, amely 90 méter magas, és messziről látható. Kétszáz esztendeig tartott, míg 1482-re elkészült a torony. Háromszor rombolták le közben, háromszor kezdtek hozzá újra a megépítéséhez. A toronyban 49 harang szólal meg a harangjáték idején.

Útban a buszhoz betértünk a Szent Megváltó templomába. Sajnos felújítás alatt állt, és részletesen nem tudtuk megtekinteni. Érdekeség, hogy az oldalfalakat hatalmas gobelinek díszítik. A gyér világítás mellett is érzékelhető volt szépségük.

Gent és Bruges valóban szép befejezése volt a belgiami tartózkodásnak. Tényleg a végén csattant az ostor.

Madaras Gábor

In Memoriam Polcz Aleine

Megint elment egy csodálatos ember. Életének 85. évében elhunyt Polcz Aleine pszichológus, író, számos szépirodalmi és szakmai mű alkotója, a Magyar Hospice Mozgalom megalapítója, a Thanatológia egyik legismertebb hazai képviselője. Az alábbi írással tisztelgünk emléke előtt. A közelgő Halottak napja különösen aktuálissá teszi rövid írásunkat.

***

Nyugati kultúrákban általánossá vált a halálnak a lehető legnagyobb mértékű kirekesztése. Az, hogy még a gondolatát is lehetőleg távol tartsuk magunktól. Ez a félenkség, mely nem meri a halál gondolatát bevinni életünkbe, erősítheti a nem tudatos halálfélelmet, tehát a legtöbbször visszafelé sül el. Azt akarjuk, hogy semmi se emlékeztessen a halálra, a meghalásra. Gyermekek módjára azt hisszük, hogy mágikusan kirekesztjük azzal a halált, ha nem beszélünk róla. A halál-kitagadási hajlam Amerikában már-már groteszk formákat öltött, a halottakat amennyire lehet, élőknek kozmetikázzák ki, hogy úgy fessen a dolog, mintha csak „kicsit haltak” volna meg. Nemcsak egy személyről, egy kultúráról is sokat elárul, hogy miképp viszonyul a halálhoz. A halállal foglalkozó tudomány, – mert bizony a halállal is lehet tudományosan foglalkozni – a Thanatológia. Az elnevezés a görög Thanatostól, a görög mitológiai személytől kapta a nevét. A görögök az éj fiának, az álom testvérének gondolták, szárnyas fiú volt a képe, kezében lefelé fordított fáklyával. A rómaiak vicsszörnyetegnek írták le, egyik sem szívderítő, legfőképpen utóbbi nem az.

Mi a halál? Nincs könnyű dolgunk a válasszal, mert az előbbi kérdésre nagyon nehéz pontosan felelni. Egy biztos; a szervezet életének végleges megszűnése. Már a Révai lexikon 1913-as kiadása is okos dolgokat ír, például azt, hogy az élet és a halál között nincs éles határ. Ez azt jelenti, hogy nem pillanatok alatt, hanem fokozatosan bekövetkező állapotváltozás. Biológiából ismerjük, kettéosztódással szaporodó baktériumoknál értelemszerűen nem lehet beszélni olyan halálról, mint az embernél. Látszik, hogy a halál kérdésében van mit pontosítani, mert bizony mást ért a halálon a biológus, az orvos vagy a teológus. Heves viták bizonyítják, hogy a halál meghatározása még orvosi körökben sem volt mindig egyértelmű. A teológiában pedig évszázadokig vitatkoztak a lélek eltávozásának pontos időpontjáról, ami mindenkor az utolsó kenet feladási idejét korlátozta.

A szakemberek szerint ezek a halál biztos jelei, igazán a hullamerevség, a hullafoltok és a rothadás az igazi, végleges halál jelzései. A régi orvosi könyvek úgy írták; a halál az agónia vége, a szív megállása, a szív tehát a halál kapuja (atrium mortis). A ma orvostudománya szerint a halál nem más, mint az agyi áramhullám hiánya, azaz az agyműködés leállása.

A század közepe táján kezdték azokat a kiváló erősítőket építeni, amelyek az agyi áramok mérésére, kimutatására alkalmasak voltak. Ezek a jelek nagyon kicsinyek, mikrovolt nagyságrendűek. Miért tranziens jelenség a halál? Miért átmeneti? Mert egyrészt a folyamat biológiailag is, másrészt nekünk keresztényeknek hitünk szerint is feltétlenül átmenet. De a halálba menők EEG görbéjének részletes analízise folytonos függvényt mutat! Kérdezhetjük, van-e halálpont e görbén? Az agyi áram csökkenésének melyik pillanatától nincs többé visszaút? Független-e ez valamitől? Ha ilyen halál-közeli helyzetből visszajön valaki, milyen tapasztalatokról számolhat be?

Moody bestseller könyvét nagyon sokan olvasták, annál kevesebben ismerik egy amerikai orvos-fizikus, dr. Stockvill (1952) kísérleti munkásságát.

A publikációk szerint az egyébként nem hívő kísérletező orvos vizsgálta az imádkozó emberek, elsősorban haldoklók agyi áramait. Meglepő jelenségeket tapasztalt, az agonizáló ember elektroencefalogrammos vizsgálatánál, ugyanis a végső stádiumban mérései szerint 60-100 szorosára emelkedett a fohászoló-imádkozó emberek agyi áramának amplitúdója. Ugyanezt a jelenséget nem imádkozóknál nem észlelte. A mérés nehézkes és körülményes volta miatt méréseit, kutatásait nem folytatta, bár egyes szerzők szerint, ezen kísérlet hatására ő és egész tudóscsoportja hívő emberré lett.

Ma a legkorszerűbb elektronika birtokában ettől a kérdéses és eldöntetlen kísérletről nyugodtan várhatunk még sok új izgalmas eredményt. Legutóbb a Medjugorjei látomásokról, jelenségekről vizsgálgódtak hasonló enkefalo-logrammos berendezésekkel, ezeknek feldolgozása jelenleg nem ismert, hogy milyen stádiumban van.

Egy barátom, mikor megtudta, hogy miről írok, értetlenkedve nézett rám. A halál ugyanis napjaink embere számára rettenetes és rejtelmes dolog, amelyre gondolni sem jó, mely elől el kell zárkózni.

Már az 50-es évek szociálfilozófusai is hangsúlyozták, hogy a mai társadalomban a halál különlegesen tabu téma. Ekkor, az 50-es években figyeltek fel arra, milyen rideg és elszemélytelenedett a modern temetés, mennyire csak a külsőségek uralkodnak benne, milyen felszínes a gyász. Nem mondhatom, hogy szeretem a temetést, mert furcsának vagy csodabogárnak tartanának, de annyit nyugodt lelkiismerettel kijelenthetek, nem félek a temetőtől, nem félek a halottól. Ennek egyik oka valószínűleg az lehet, hogy gyerekkoromban nagyon sokat ministráltam temetéseken, némi fizetség fejében. Akkor gyerekként már megdöbbenően tapasztaltam, hogy a gyászolók többsége csak bábáskodó tömeg, „el kell menni, mert megszólal”, de az egész temetés alatt nagyon sokan a szomszédasszonnyal a konyha rejtelméről diskurálnak. Így sajnos legtöbbször az imádságot a pap egyedül végzi! (Ma már tudom, ennek más okai is vannak, minthogy a gyászolók egyre nagyobb hányada semmilyen imádságot nem ismer, vagy ha ismer is, nem hívő lévén tudatosan nem imádkozik.)

A szociológia is felfedezte ezt a témát és számos értekezés, tanulmány látott napvilágot az utóbbi években. Ugyanis a statisztika egyértelműen mutatja, hogy egyre több ember hal meg kórházban, a „halasztó nagyüzemben”, ám ott sincs igazi megoldás rá. Budapesten évente átlagosan 60 ezer ember hal meg, ebből mintegy 10 ezer otthon, a többi kórházban. A halál szinte felkészületlenül éri az orvosokat és az ápolószemélyzetet, nincs rítusa, nincs lebonyolítási folyamata, pedig a

kórházban minden szervezett és gördülékeny (?). A haldokló közeléből legtöbbször menekül mindenki, a nagyvizit is elszalad, az orvosok is csak néhány szóra és a legszükségesebb beavatkozásokra szorítkoznak, a betegtársak közül is, aki csak teheti, a folyosón tölti az időt. Az egyik New York-i poliklinikán lemérték azt az időt, mely alatt a nővérek és az ápolók a beteg csengőjelzésére az ágyához érnek, s kiderült: annál később jelennek meg a betegnél, minél súlyosabb az állapota, minél közelebb van a halálhoz. A hozzátartozók is gyorsan elmenekülnek, a vigasztaló szavak formálisak és gépiesek. Amikor a beteg eszmélete elvész, az ágy köré lepedőkből függőnyt húznak. Amikor pedig a holttestet elviszik, az ápolónők kínos gyorsasággal húzzák újra az ágyat, takarítják el a nyomokat, a kórház élete megy tovább a maga rendes kerékvágásában, az „üzemzavar” elmúlt, a sikertelen esetre minél előbb a fátyol, a halott emlékére mihamarabb a feledés borul. Ma ez a halál a kórházban. A halálról pedig nem beszélünk, mintha az hogy, amiről nem beszélünk, az nincs.

A halálhoz hasonlóan a nemiség sohasem volt ilyen tabu, legfeljebb társaságban nem beszéltek róla. Angliában a legkonzervatívabbnak és prűdnek ítélt viktoriánus korban a legközvetlenebb személyes kapcsolatokban pl. a szexualitás korántsem volt tabu. Nem így volt és van ez a halállal. Még családtagok sem beszélnek róla egymás között, sőt még a fantáziánkban is, ha lehet, elkerüljük e témát.

Saját meghalásunktól mindig sokkal jobban félünk, mint úgy általában a haláltól. A halálfélelem három kérdés körül összpontosul: mikor, hogyan és mi következik ezután?

A „modern” ember számára egyre inkább félelmetesebbnek tűnik a „hogyan” kérdés, mint a „mikor” és a „mi van azután”.

De vizsgáljuk meg a kérdés további elemzése előtt a hozzávezető út egyes szempontjait:

Megyek szokott utamon, a metrón. Az aluljáróban kis csődület. Egy ember fekszik, nem is öreg, úgy 50 körüli. Halott. Összeesett, a barátja megrendülten meséli, hirtelen hangtalanul elvágódott. Szólni egy szót sem tudott. A mentőorvos szerint valószínű szívhalál. A metrón persze erről beszélgetnek. Felfigyelek egy fiatal párra. A lány mondja: „szép halál, én is ilyet szeretnék”. A fiú hallgat, látszik rajta, komolyan gondolkodik, tényleg szép az ilyen halál? Mi a szép halál? Mi volt őseink szép vagy jó halála?

A jó halál két lényeges jegyét emelném ki, egyik a figyelmeztetés, a másik a nyilvánosság.

A figyelmeztetés: „hiszen a természetes halál nem lep meg soha”. La Fontaine földművese is tudván, hogy eljött a vég, fölismeri a pillanatot. Senki sem rejtőzködhet el a halál figyelmeztetése elől. Nagyon sok irodalmi alkotásban is láthatjuk mindezt. Az, aki ily módon figyelmeztetést kapott a haláltól, tudta, mit kell tennie, lefeküdt és betegágyán nyugodott, a testamentumok formulája szerint. Elkezdődött a „jó halál” ceremóniája, melyet az ágy körül összesereglett családtagok, barátok, ismerősök és egyháziak karéjában maga a haldokló irányított. A cselekmény részleteit megszabta a szokás, az élet fölötti sajnálkozás, az utolsó istenhozzád, a hitvallás, a sértések megbocsátása a sírhely kiválasztása stb. Ami a leglényegesebb, az éppen a szertartás nyilvános jellege. Mindenki ott van, még az unokák is. A XVIII. századi orvosok már azt panaszolják, mekkora tömeg özönlötte el a haldoklók szobáját. Íme a „jó halál”.

Rége azt mondták erre, a „keresztény halál”, hiszen a fennmaradt dokumentumokban ez a halál szorosan összekapcsolódik az eszkatológiával, a keresztény pasztorációval, a pokol iszonyatával és az üdvösség ígéretével. Bár meg kell jegyezni, hogy a pokol az őskeresztényeknél még korántsem volt olyan félelmetes, mint később lett. A pogányok vagy Szókratész halála ugyancsak jó halálnak számított. Szókratészről tudjuk, méltósággal halt meg, tanítványaitól körülvéve. Félelem nélkül itta ki a mérget a pohárból. Hasonlóan vehetném példának Senecát, Néró nevelőjét. A görög külön névvel is illette ezt a méltósággal bekövetkező, vagy félelem nélküli halált, s ataraxiának nevezte.

Ezzel szemben a hirtelen halál esetében, ahol nem tudok magam körül mindent elrendezni, a mors repentina, a rejtőzködő, a magányos halál, a legszörnyűbb szerencsétlenséggel fenyeget. A jó halált a középkori keresztények belenyugvással fogadták, mint a Sors parancsát. A halál ünnepség tárgya volt, s ennek szertartását a népszokás diktálta.

Nagyot fordult a világ kereke. Ma a közszellem olyan, hogy már nem a bűn (a bűnben való elmúlás), hanem a fájdalom a legnagyobb rossz, így jó halálnak mondják a váratlan halált, amikor valaki álmából nem ébred fel, vagy összeesik és meghal mire a mentők jönnek, esetleg szerelmese karjaiban végzi. Nem vesszük észre a váratlan halál veszélyeit ideát és „oda túl”. A halál bekövetkeztével az emberek azután görcsösen szabadulni igyekeznek a hozzátartozó elvesztésének tudatától, még akkor is, ha ez a veszteség valóban nagyon fájó élmény volt számukra, mert bizony még a legintimebb emberi kapcsolatok is annyira elidegenedhetnek, hogy nem igazán fájó élmény, nem tragikus megrázkódtatás a hozzátartozó halála. Ez sokszor látszólag érthető, vagy inkább magyarázható, a várható nagy örökség, a kevesebb fáradtság és munka, az ápolással járó nehézségek megszűnése, a rendszerint e mögött rejlő objektív okok.

A temetés legtöbbször aztán lelketlen rutin, amit jó pénzért el lehet adni a vállalkozónak, másutt bürokratikus tortúra és kényelmetlen hagyomány (Egy közvetlen kollégánóm férje viszonylag fiatalon meghalt. Kollégánóm szokatlan kérése az volt, hogy ne is kondoleáljunk, ne menjünk a temetésre sem, csináljunk úgy, mintha semmi sem történt volna. Ő pedig ezután magára erőltetett egy vidám, mosolygós, persze nem őszinte viselkedést, így fekete ruhát, szalagot sohasem viselt.)

Pedig a halottkultusz pszichológiailag is nagyon fontos. A halott emlékét csak valamilyen kultuszban lehet feldolgozni, és ehhez hozzátartozik a sír gondozása, a megemlékezés, a befele fordulás, az érzelmek és hangulatok ezzel kapcsolatos átélése. A gyász a veszteségek sebének gyógyulásához szükséges. Ha a gyász nem megy végbe, annak káros lelki következményei lehetnek. Ma egyre gyakoribb a gyásznak kollégánómhoz hasonló elfojtása, éppen a halál gondolatától való viszolygás miatt, pedig ez nagyon kártékony lehet, negatív tünetekben, szorongáskészségben, depressziós hajlamban bosszulja meg magát. A pszichológia ma egyértelműen úgy látja, hogy a temetés és a halottra való emlékezés érzelmileg elvállalt és megfelelő ideig tartó rítusokban és szimbólumokban megvalósuló folyamata mentálhigiénés szükséglet, és ezért sem szerencsés, hogy ennek gyakorlata szürkül és sivárabb lesz. Ideje volna, hogy a mai embert jobban reprezentáló,

igaz, emberi és természetesen keresztényi szokások alakulnának ki, vagy újraélednének ezen a téren. Azért tudunk érzelemszegények lenni a halottal kapcsolatos események során, mert már a haldoklásban sem veszünk részt. Lélektani szempontból ráadásul sokat változtatott a halottégetés terjedő szokása, az urna, még inkább a hamvak szétszórása.

Ami az ókorban a legrettenetesebb büntetés volt, a halott temetetlenül hagyása, mint az Iliász kezdő sorai írják „kutyáknak és madaraknak adott táplálékként való megsemmisítésre”, vagy ami a háborús bűnösöknek, illetőleg azok földi maradványainak jutott, a hamvak szétszórása, az ma lassanként úzus lesz, amit sokan végreendeletilag kérnek. Önmagában ez még nem feltétlenül rossz, de tendenciájában magán viseli a mai temetkezés elsivárosodását.

A vallásos ember és a halál

A Biblia nagyon határozottan beszél a halálról. Az Ószövetségnél mélyrehatóbban képtelenség megközelíteni, ugyanis olyan állapotnak ábrázolja, melyben az Isten elhagyja az embert. Az életet teljesen körbefonja a halál. Nem szabad a világmíri túlvilágban reménykedni, hanem csak az üdvösség idejében, amikor a halál már nem uralkodik többé a földön. A félelem és a rettegés közt azonban különbséget kell tennünk. Ha félünk a haláltól, ezzel mintegy tiszteljük is. A félelem akkor csap át rettegésbe, ha magunkra gondolunk, és az elkerülhetetlen halál elől menekülni igyekszünk. Ebben a félelemben, rettegésben úgy tűnik, hogy a vallásos betegek bizony eltérnek azoktól, akik nem vallásosak. A különbséget nehéz meghatározni, mivel nem definiáltuk világosan, mit értünk vallásos személyen.

Itt azonban annyit mondhatunk - Elizabeth Kübler Ross és Polcz Aleine szerint - , hogy nagyon kevés igazán vallásos embert találhatunk, aki valódi hittel bír. Visszont e kevés embert nagyon segítette betegségében, szenvedésének elviselésében a hite. Ezek a haldoklók szinte mosolyogva, mintegy „kaszapistván-i” lelkiüreltel tudnak meghalni. Sok szentéletű emberről olvashatunk ilyen agóniát.

A híres teológus Dietrich Bonhoeffer kivégzésekor jegyezték fel, hogy mennyire nyugodtan, felkészülten várta a halált. Imába mélyedve az eget ostromolta. A vesztőhelyen is röviden imádkozott, majd higgadtan lépdelt fel a lépcsőkön az akasztófához. A koncentrációs tábor orvosa azt írja emlékirataiban, csaknem ötvenéves orvosi tevékenysége alatt alig látott olyan embert, aki Istenben ennyire bízva tudott meghalni.

Ezeket a mélyen hívő embereket azután következetesen megrögzött ateistával lehet jól összehasonlítani, halálközeli viselkedésük többnyire teljesen eltérő.

A betegek többsége, mint tudjuk, igazán egyik előbb említett csoportba sem sorolható, de bizony igencsak furcsa látvány látni egy teológustól vagy egyházi személytől, amikor a halálfélelem olyan iszonyúan gyötri. Ezek az emberek rendelkeznek valamiféle kisebb-nagyobb, néha formális vallási hittel, de nem olyan mélyvel, mely elegendő ahhoz, hogy megszabadítsa őket halálközeli konfliktusaiktól és féleleimeiktől.

Kübler Ross szerint igazán nagy megkönnyebbülést a haldoklónak csak a mély hit ad, bár én úgy gondolom, sok esetben a keresőknek, a kételkedőknek is sokat jelenthet a pap jelenléte, egy utolsó ima vagy éppen a szentgyónás.

Jogos a kérdés, mit tehet egy lekipásztor a haldoklóért, ha már az orvos tudománya véget ért? A legtöbb lelkész ilyenkor zavartan felölti a liturgikus maszkot. Viselkedését a dogmatika órán elsajátított ismeretek determinálják. Az ideillő bibliai részletet olvassa, mondja, esetleg az énekeskönyvét veszi elő. Sajnos korunk emberének egyre jobban terjedő hit és egyházellenességében ezek a szövegek egyre kevésbé hatásosak, sőt bevallhatjuk sokszor visszatetszők. Mit tehet ilyenkor a pap? Megpróbál beszélgetni a haldoklóval, ha már ez sem lehetséges, imádkozik érte és fölötte. Arra azonban mindenképpen ügyelni kell, hogy a haldokló erre fogadóképes legyen. A tibeti papok pörgetik az imamalmot, hogy minél több imát mondhasanak el. A kereszténység ilyen mechanikus hatású imát nem ismer. De a legfontosabb a tehetetlenségünk beismerése. A lelki gondozást az igazság feltárással fejthetjük ki leginkább, felszabadítva a halált a tabu alól. Teljesen felesleges a halált vésképekben ábrázolni, de a méltóságát sem szabad elrabolni. A pap annyival tud többet a halálról, hogy hivatásánál fogva többet foglalkozott vele, és ha csak nem túl fiatal, akkor sokszor találkozott vele. A lelkész számára a legfontosabb az alázat és a türelem.

Igen fontos szerepe van a hitoktatónak, okosan vezetve a fiatalokat, mindezeket a kérdéseket hittanórán megmagyarázhatja és felkészítheti őket arra a találkozásra, mellyel élete folyamán mindenki szembesül.

Úgy gondolom, ebben a témában már az is előrelépés, ha bennünk, keresztényekben lassan eltűnik egy-egy előítélet, megszűnik egy tabu, őszintén beszélgethetünk idősebbeknek, fiatalabbaknak a halálról, hogy jobban megérthessük ezzel is életünk értelmét.

Sümegh László

Erzsi Mama gulyása

A Szent Mihály napi búcsú programjának immáron harmadik éve állandó, és színes színfoltja a borgácsgulyás-főző verseny.

Hasonlóan az eddigi gyakorlathoz, a versenyző csapatok felajánlhatnak bizonyos számú adagot jótékony célra, melyből a verseny után a látogatók kóstolhatnak.

Idén először azonban nagylelkű pártfogója is akadt az eseménynek, "Erzsi Mama Konyája" személyében. Felajánlották, hogy versenyen kívül (mert mégiscsak egy vendéglő profi szakácsáról van szó), elkészítenek egy bográcsnyi kiváló gulyást, melyet a látogatók hasonlóan a versenyzők által készített finomságokhoz 300 Ft-os, a Caritas javára tett

adomány fejében elfogyaszthatnak.

Bátran buzdítok mindenkit - Erzszi Mamánál tett jópár családi és baráti étkezés tapasztalataiból kiindulva -, hogy bőségesen fogyasszanak ebből a "versenyen kívüli" remekből.

Ha kedvet éreznek hozzá, hogy a házias és "családbarát" áron kínált ínycsiklésekből ne csak a búcsú idején lakjanak jól, akkor sem kell messzire menniük, a Pajkos u. 60-ban mindig szívesen látja Önöket Erzszi Mama. A világhálón szintén érdemes meglátogatni Erzszi Mamát, akár csak a hangulat kedvéért a www.erzsimamakonyhaja.hu címen.

Ezúton is hálásan köszönöm jóságukat, és a kérés nélkül is azonnal felajánlott segítségüket!